2e Bestuursrapportage 2019

Versie: 5.0.0.0.0.0

Inhoudsopgave

1 Voorwoord **3**

2 Leeswijzer en samenvatting **5**
2.1 Leeswijzer 5
2.2 Samenvatting 6

3 Beleidsarme en financiële afwijkingen begroting **9**
3.1 Bestuur en dienstverlening 10
3.2 Veiligheid 16
3.3 Economie 20
3.4 Bereikbaarheid 26
3.5 Omgevingskwaliteit 32
3.6 Stedelijke ontwikkeling 38
3.7 Jeugd en onderwijs 46
3.8 Cultuur, sport en recreatie 50
3.9 Maatschappelijke ondersteuning 56
3.10 Werk en inkomen 62
3.11 Algemene dekkingsmiddelen 67
3.12 Overhead, Vpb en onvoorzien 69
3.13 Samenvatting financiële afwijkingen 71

4 Paragrafen **75**
4.1 Plankosten 75
4.2 Personele lasten en externe inhuur 77
4.3 Bedrijfsvoeringsreserve concern 78
4.4 Taakstellingen 79
4.5 Halfjaarsrapportage MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG) 81
4.6 Projectbeheersing 84
4.7 Control en rechtmatigheid 85
4.8 Afdoening moties 86
4.9 Technische wijzigingen 90

5 Colofon **93**

Hoofdstuk 1

1 Voorwoord

Uit de Tweede Bestuursrapportage 2019 blijkt dat de uitvoering van de Programmabegroting 2019 grotendeels op koers ligt: we realiseren het overgrote deel van de prestaties uit de begroting volgens plan. De mee- en tegenvallers uit deze rapportage leiden per saldo tot een verwacht nadeel van € 2,2 miljoen. Dit is vooral het gevolg van autonome ontwikkelingen zoals een daling van de Algemene Uitkering met € 2,5 miljoen, de cao-loonontwikkeling en prijsstijgingen door marktwerking (o.a. bij de aanbesteding van afvalverwerking). Daarnaast is er sprake van meerwerk bij Servicepunt71 en de accountantscontrole.

In deze bestuursrapportage zijn ook forse meevallers opgenomen van € 1,0 miljoen op de bijstand (daling aantal uitkeringen) en € 1,2 miljoen bij de financieringsfunctie (rentevoordeel op de langlopende geldleningen). We stellen u voor om het verwachte nadeel van per saldo € 2,2 miljoen direct te verrekenen met de concernreserve zodat de begroting weer op ‘0’ sluit. Hierdoor bevat de jaarrekening 2019 alleen nog de verschillen ten opzichte van deze bestuursrapportage.

In deze Tweede Bestuursrapportage stellen we ook voor om een aantal incidentele budgetten over te hevelen waarvan we nu al weten dat de bijbehorende uitgaven pas in 2020 gaan plaatsvinden. Door deze overhevelingen en enkele budgetneutrale, technische wijzigingen nu uit te voeren, 'vervuilen' ze straks niet het resultaat van de jaarrekening.

Leiden, oktober 2019

College van burgemeester en wethouders

Hoofdstuk 2

2 Leeswijzer en samenvatting

2.1 Leeswijzer

De bestuursrapportage bestaat uit twee delen:
- Verantwoording van de beleidsrealisatie en financiële afwijkingen van de Programmabegroting 2019;
- Een aantal paragrafen die een dwarsdoorsnede geven van deze programma's vanuit een beheersmatig perspectief.

De verantwoording van de beleidsrealisatie volgt de programma-indeling van de Programmabegroting 2019. Aan de hand van de doelenbomen met de prestaties geven we met de kleuren van de stoplichten aan in hoeverre de uitvoering van de prestaties op koers ligt:

Stoplicht	Betekenis
Groen	Prestatie wordt of is binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.
Oranje	Er is een risico dat de prestatie niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit wordt gerealiseerd. Hierop is bijsturing nodig.
Rood	Prestatie wordt of is niet binnen de gestelde kaders van tijd, geld en kwaliteit gerealiseerd.

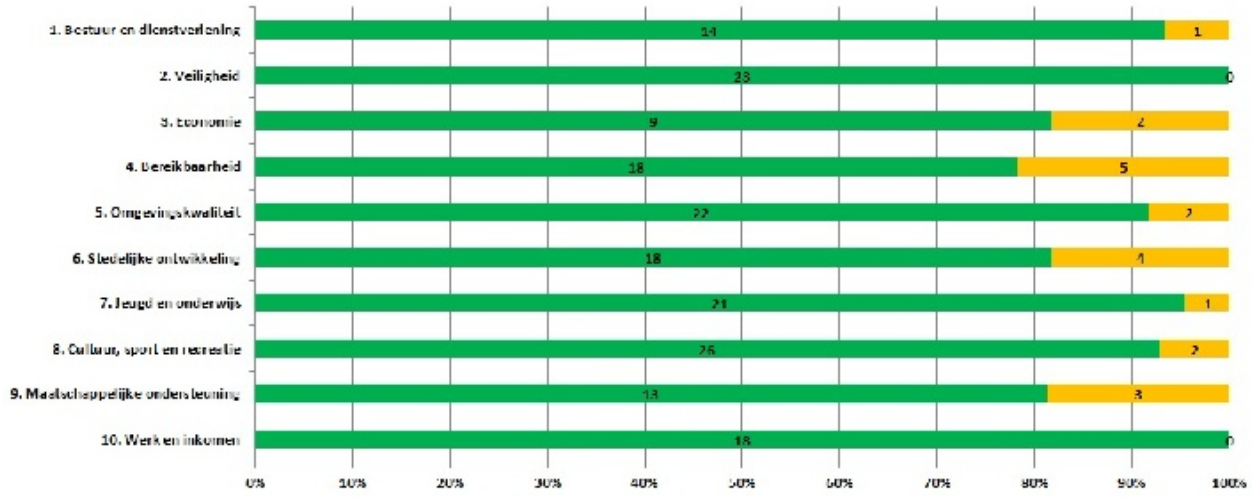
Bij een 'rood' of 'oranje' stoplicht bevat de bestuursrapportage een toelichting op de oorzaak van de afwijking, de consequenties voor het bereiken van de programmadoelstelling en de wijze waarop het college wil bijsturen.

Naast de doelenbomen, geeft de bestuursrapportage per programma inzicht in de (verwachte) financiële mee- en tegenvallers. Deze financiële afwijkingen zijn in één tabel samengevat. Het raadsvoorstel bij de bestuursrapportage bevat een begrotingswijziging waarin we de financiële over- en onderschrijdingen aan u voorleggen. De bestuursrapportage en begrotingswijziging bevatten alleen incidentele voor- en nadelen in 2019 of budgettair neutrale voor- en nadelen voor het meerjarenbeeld.

Binnen afzonderlijke aanmeldingen kunnen de namen van meerdere wethouders voorkomen. Uiteraard de naam van de wethouder die verantwoordelijk is voor dat project, maar ook de naam van de wethouder(s) die verantwoordelijk is/zijn voor (een deel van) de dekking van het project.

2.2 Samenvatting

Voortgang Prestaties
De uitvoering van de Programmabegroting ligt grotendeels op koers: van de 202 prestaties waarin de Programmabegroting 2019 is opgedeeld, verwachten we dat 182 prestaties zonder meer volgens planning worden gerealiseerd ('groen'). Op 20 prestaties is bijsturing nodig ('oranje'). De onderstaande figuur maakt inzichtelijk welk percentage van de prestaties binnen de diverse programma's op koers ligt:

Financiele afwijkingen
In onderstaande tabel zijn de financiele afwijkingen opgenomen. Deze posten lichten we bij de rapportage over het betreffende programma toe. Het negatieve saldo verrekenen we met de concernreserve.

De verwachte afwijkingen voor 2019 zijn (- = voordelig / bedragen x € 1.000)

Programma	Omschrijving	Bedrag 2019	Totaal programma
1	Holland Rijnland	-98	
	Papieren archief	259	
			161
5	Onderhoud groen	84	
	Onderzoekskosten brandwerendheid Stationspleintunnel	100	
	Afvalstromen milieustraat	123	
			307
6	Afboeking dwangsom	75	
			75
8	Organisatie 2 en 3 oktober	110	
			110
10	Bijstand (BUIG)	-1.000	
			-1.000
AD	Algemene Uitkering	2.518	
	Actualisatie kapitaallasten	-75	
	Financiering	-1.244	
			1.200
OVH	Accountantskosten	42	
	Servicepunt71	600	
	Facilitaire budgetten	150	
	Toegangsbeveiliging gebouwen	70	
	CAO Loonontwikkeling	500	
			1.362
	TOTAAL TE VERREKENEN MET CONCERNRESERVE		**2.215**

Hoofdstuk 3

3 Beleidsarme en financiële afwijkingen begroting

1

Bestuur en dienstverlening

Bestuur en dienstverlening

Programmanummer	1
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Bestuur, Veiligheid en Handhaving Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Werk, Inkomen en Economie & Cultuur

De missie van het programma Bestuur en dienstverlening luidt:
De gemeente Leiden staat voor een betrouwbaar bestuur: open en transparant en in samenwerking met en voor partners en burgers in de stad en regio. De gemeente Leiden staat voor een klantgerichte dienstverlening, waarbij de klanten betrouwbaar, duidelijk, snel en op maat worden bediend.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
De prestaties voor het onderdeel Bestuur verlopen goed. Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting 2019. Bij Dienstverlening staan de meeste prestaties op groen. Prestatie 'Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare, toegankelijke en efficiënte dienstverlening' staat echter op oranje. De afgelopen jaren blijkt dat de scores op de verschillende dienstverleningskanalen een daling laten zien.

3.1.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 1A Bestuur

Doel	Prestatie	
1A1 Volksvertegenwoordiging, kaderstelling en control	1A1.1 De gemeenteraad en raadscommissies vergaderen volgens de vastgestelde vergadercyclus	✓
	1A1.2 Burgers actief informeren over rol en werkzaamheden van de gemeenteraad	✓
	1A1.3 Ondersteuning van de gemeenteraad door de griffie, onderzoek door de rekenkamercommissie en controle door de accountant	✓
1A2 Dagelijks besturen van de gemeente	1A2.1 Dagelijks besturen van de gemeente door het college	✓
	1A2.2 Informeren en betrekken van burgers, bedrijven en instellingen over besluiten en bij uit te voeren beleid	✓
	1A2.3 Organiseren van verkiezingen voor gemeente, provincie, waterschappen, Rijk en Europa	✓
	1A2.4 Strategische beleidsadvisering en onderzoek	✓
	1A2.5 Adviseren van bestuur over communicatie	✓
1A3 Bijdragen aan en sturen op samenwerkingsverbanden	1A3.1 Sturing en toezicht houden op samenwerkingsverbanden	✓
	1A3.2 Bevorderen van intergemeentelijke samenwerking	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 1A Bestuur

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 1B Dienstverlening

Doel	Prestatie	
1B1 Burgers, bedrijven en instellingen zijn tevreden over de publieke dienstverlening	1B1.1 Leveren van alle producten en diensten op het gebied van burgerzaken (o.a. reisdocumenten, rijbewijzen, huwelijken, etc.)	✓
	1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare, toegankelijke en efficiënte dienstverlening via minimaal de belangrijkste 5 kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden	÷
	1B1.3 Op orde houden basisregistraties (BRP, BAG, BGT)	✓
	1B1.4 Beantwoorden van eerstelijns vragen, verstrekken van infromatie en leveren van eerstelijns producten	✓
	1B1.5 Omzetten papieren archieven in digitale archieven naar de moderne standaarden	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 1B Dienstverlening

1B1.2 Zorgen voor persoonlijke, betrouwbare, toegankelijke en efficiënte dienstverlening via minimaal de belangrijkste 5 kanalen die de burger van ons verwacht en die voldoen aan de moderne standaarden
De klanttevredenheid over de dienstverlening voor het digitale kanaal is de afgelopen jaren gedaald tot een onvoldoende. Sinds de vorige rapportage heeft er nog geen vergelijkbare meting (over een heel jaar) plaatsgevonden naar de klanttevredenheid. Wel laat de meting over het eerste half jaar voor het digitale kanaal voor het eerst een lichte stijging zien, dus dat stemt optimistisch. De meting over het hele jaar is begin 2020 bekend.

Er is echter blijvende aandacht nodig om het gewenste niveau te halen. Zo moeten volgens de EU richtlijn alle overheidswebsites in september 2020 volledig toegankelijk zijn. Met toegankelijk bedoelen we o.a. dat de informatie ook voor mensen met een beperking bruikbaar is. Hiervoor liggen we momenteel nog niet volledig op koers. In 2019 zijn vanuit de eigen budgetten extra middelen beschikbaar gesteld om de eerste stappen te zetten naar deze toegankelijkheidseisen en het verbeteren van de klanttevredenheid, maar hiervoor zijn de komende jaren meer investeringen nodig. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld bij Kaderbrief 2020.

3.1.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 1 Bestuur en dienstverlening
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
1.01	Holland Rijnland	B	-98	-	-	-	I	Paul Dirkse
1.02	Papieren archief	L	259	-	-	-	I	Yvonne van Delft
	Budgetneutrale wijzigingen							
1.03	Opbrengsten dwangbevelen	L	80	80	80	80	S	Yvonne van Delft
1.03	Opbrengsten dwangbevelen	B	-100	-100	-100	-100	S	Yvonne van Delft
1.03	Opbrengsten dwangbevelen	L	20	20	20	20	S	Martine Leewis
	Resultaat programma 1		**161**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
1.01								
	Totaal budgetoverhevelingen programma 1		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**161**	**-**	**-**	**-**		

3.1.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Holland Rijnland
In verband met onder andere de afrekening van het jaarresultaat van 2018 is er een meevaller te verwachten van € 98.000. Dit wordt primair veroorzaakt doordat de gemeente Leiden profiteert van de bonus malus regeling zoals afgesproken bij de reorganisatie in verband met Kracht15#. Leiden heeft in het kader van deze regeling een medewerker van Holland Rijnland in dienst genomen.

Papieren archief
De veranderende huisvesting, de staat van de huidige archiefruimten, het belang van opschoning van (centraal en decentraal) papieren archief en de ambitie van de gemeente Leiden om digitaal te gaan werken hebben geresulteerd in het project ‘Opgeruimd over’. In samenwerking met twee leveranciers verrichten wij de komende jaren de werkzaamheden die bijdragen aan bovengenoemde doelstellingen (Het Leidse Werken). Het zwaartepunt van de dienstverlening ligt in de eerste twee jaar (2019 en 2020) waar circa 1.200 strekkende meter papieren archief wordt onttrokken en verwerkt. De jaren daarna ligt het accent op het opslaan van circa 2.000 strekkende meter papieren archief en het verzorgen van opvragingen. In 2019 (een bedrag van € 258.915) en 2020 ontstaat er daardoor een incidenteel nadeel, vanaf 2021 wordt een voordeel verwacht. Over de gehele periode van het project (2019 t/m 2024) is het saldo in ieder geval budgetneutraal. Het voordeel voor de periode 2021-2024 zal worden aangemeld bij Kaderbrief 2021.

Budgetneutrale wijzigingen:

Opbrengst dwangbevelen
Voorheen werden door de BSGR de inkomsten dwangbevelen verrekend met de totale inkomsten van de gemeentelijke belastingen. Vanaf 2018 worden deze inkomsten apart verrekend en inzichtelijk gemaakt. Deze gewijzigde methode is echter nog niet in de ramingen verwerkt. De baten (opbrensten aanmaningen en dwangbevelen) en lasten voor kwijtscheldingen worden nu budgetneutraal met een bedrag van € 100.000 opgehoogd.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

2

Veiligheid

Veiligheid

Programmanummer	2
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Veiligheid luidt:
De gemeente Leiden staat voor een stad die veilig is en voelt op het gebied van wonen, werken en leven in samenwerking met bewoners en partners.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
Met het vaststellen van de kaderbrief 2020-2023 is de nieuwe doelenboom uit het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP) in het technisch systeem van de budgetcyclus opgenomen en vandaar dat we in deze Tweede Bestuursrapportage uitgaan van de nieuwe doelenboom.
De aanpak van ondermijning heeft hoge prioriteit in het beleid. Een eerste gevolg van de verhoogde aandacht ondermijning is dat de meldingen stijgen. Naast ondermijning is er gewerkt aan een betere verbinding tussen het zorg- en veiligheidsdomein onder andere via het Veiligheidshuis. Dit moet winst opleveren bij aanpak van huiselijk geweld, jeugdoverlast en – criminaliteit, woonoverlast en overlast van personen die verward gedrag vertonen.
De jarenlange daling van de criminaliteitscijfers stagneert er is sprake van stabilisatie. Dit is ook de landelijke trend. Positief opvallend in de laatste criminaliteitscijfers is dat in Leiden ‘overvallen’ en ‘overlast door personen’ in tegenstelling tot de landelijke trend zijn gedaald.

3.2.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 2A Veiligheid

Doel	Prestatie	
2A1 Beperken criminaliteit, bewaken democratische rechtsstaat	2A1.1 Aanpak ondermijning	✓
	2A1.2 Voorkomen of aanpakken radicalisering en polarisatie	✓
	2A1.3 Voorkomen cybercrime / gedigitaliseerde criminaliteit	✓
	2A1.4 Inzet Veilig Thuis	✓
	2A1.5 Inzet Veilige Publieke taak	✓
2A2 Beperken criminaliteit en overlast in de woonomgeving	2A2.1 Beperken van overlast van personen die verward gedrag vertonen	✓
	2A2.2 Beperken van overlast in de woonomgeving	✓
	2A2.3 Preventie woninginbraken	✓
	2A2.4 Regievoering samenwerking jaarwisseling / vuurwerk	✓
	2A2.5 Inzet buurt- en wijkveiligheid	✓
	2A2.6 Aanpak fietsendiefstal en fietsoverlast	✓
2A3 Beperken jeugdoverlast en criminaliteit	2A3.1 Stedelijke jeugdaanpak	✓
2A4 Optimale preventie en aanpak branden, rampen en crises	2A4.1 Realiseren van BRL-vakbekwame gemeentelijke crisisorganisatie	✓
	2A4.2 Planvorming rondom grootschalige risicovolle evenementen	✓
	2A4.3 Inzet bij rampen en crises	✓
	2A4.4 Optimale preventie brandveiligheid	✓
2A5 Veilig ondernemen en veilig uitgaan	2A5.1 Risicoscan, coördinatie vergunningverlening evenementen	✓
	2A5.2 Handhaven bij evenementen	✓
	2A5.3 Bijdrage aan veilig ondernemen	✓
	2A5.4 Handhaven coffeeshopbeleid / Regulering wietteelt	✓
	2A5.5 Coördinatie vergunningverlening horeca	✓
	2A5.6 Handhaven horecaregelgeving	✓
	2A5.7 Handhaven prostitutiebeleid	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 2A Veiligheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.2.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 2 Veiligheid
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
	Budgetneutrale wijzigingen							
2.01	Aanpak ondermijning	L	278	-	-	-	I	Henri Lenferink
2.01	Aanpak ondermijning	B	-278	-	-	-	I	Henri Lenferink
	Resultaat programma 2		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 2		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**-**	**-**	**-**	**-**		

3.2.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:
Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Aanpak ondermijning
Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft voor het versterkingsplan Regionaal Informatie en Expertise Centrum Den Haag een bedrag van € 2.001.000 beschikbaar gesteld. Het aandeel van de gemeente Leiden in dit plan is € 277.920. De lasten en baten worden budgetneutraal verhoogd met € 277.920 voor de versterking aanpak ondermijning.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

3

Economie

Economie

Programmanummer	3
Commissie	Werk en middelen
Portefeuille(s)	Werk, Inkomen, Economie & Cultuur

De missie van het programma Economie luidt:
De gemeente Leiden staat voor een vitale en duurzame economische structuur in samenwerking met haar stadspartners en de regio.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
Er wordt voortvarend gewerkt aan alle projecten, programma's, prestaties en producten die onderdeel uitmaken van het programma Economie. De meeste prestaties krijgen dan ook een groen stoplicht. In 2019 zijn er tot nu toe diverse successen geboekt. We noemen er hier enkele. De regionale kantorenvisie Holland Rijnland, waarin is opgenomen dat het Centraal Stationsgebied van Leiden dè ontwikkellocatie is voor kantoren in de regio, is vastgesteld. De komst van Heineken naar het stationsgebied is een mooie impuls voor dit gebied. Ook de doorontwikkeling van het Leiden BioScience Park (bijvoorbeeld met de opening van het Naturalis Biodiversity Centre) is in volle gang. Deze ontwikkelingen dragen bij aan de vitale en duurzame economische structuur van Leiden.

3.3.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 3A Ruimte om te ondernemen

Doel	Prestatie	
3A1 Betere ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven en instellingen	3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering	÷
	3A1.2 Doorontwikkeling Leiden Bio Science Park (LBSP)	✓

Toelichting doelenboom

3A1.1 Regionale en lokale beleidsontwikkeling, beleidsuitvoering en advisering
Deze prestatie bestaat uit 9 verschillende onderdelen. De meeste onderdelen krijgen een groen stoplicht. De andere worden hierna toegelicht.

Bedrijventerreinen
Onderdeel regionale bedrijventerreinenstrategie krijgt een oranje stoplicht. In de begroting was opgenomen dat de regionale bedrijventerreinenstrategie 071 in 2019 zou worden afgerond. Het blijkt een complex onderwerp. De aangepaste planning is, zoals eerder ook bestuurlijk aangegeven in de raadscommissie, dat raadsleden en ondernemers in de tweede helft van 2019 tijdens informele bijeenkomsten worden gehoord over en betrokken bij de conceptstrategie. De eerste vaststelling door het college van de conceptstrategie staat voor 2019 gepland.

Horeca-visie
De tussenevaluatie van de Horecavisie (incl. Hotelbeleid) krijgt een oranje stoplicht. Met de tussenevaluatie is in 2019 gestart, maar heeft voor de bestuurlijke besluitvorming een doorloop tot en met februari 2020.

Schaarse vergunningen
Dit onderdeel krijgt een oranje stoplicht. Vergunningen die in aantal (beleidsmatig) of op grond van natuurlijke schaarste worden beperkt, mogen als gevolg van de Dienstenrichtlijn en jurisprudentie in beginsel niet voor onbepaalde tijd worden uitgegeven. Het College staat op het standpunt dat ontwikkelingen op het gebied van schaarse vergunningen worden gevolgd en aan de hand daarvan actie wordt ondernomen. We houden zoveel mogelijk rekening hiermee, maar er komt geen nieuw of aangepast beleid.

Beleidsterrein 3B Facilteren en stimuleren van ondernemen

Doel	Prestatie	
3B1 Sterker ondernemersklimaat	3B1.1 Faciliteren van bedrijvigheid, starters en ondernemerschap in Leiden	✓
	3B1.2 Verbeteren aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en stimuleren ondernemerschap	✓
3B2 Meer kennisintensieve bedrijvigheid	3B2.1 Stimuleren en acquisitie van kennisintensieve bedrijvigheid en netwerken	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3B Faciliteren en stimuleren van ondernemen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

Doel	Prestatie	
3C1 Meer zakelijk en recreatief bezoek aan Leiden	3C1.1 Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid	÷
	3C1.2 Faciliteren Centrummanagement Leiden en marketing- en activiteitencampagne binnenstad	✓
	3C1.3 Inspanningen en programmasturing Binnenstad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3C Marketing en promotie

3C1.1. Citymarketing en stimuleren toeristische aantrekkelijkheid
Onderdeel van deze prestatie zijn de voorgenomen activiteiten met betrekking tot de passantenhaven. Een deel van de activiteiten is uitgevoerd (o.m. aankleding douche- en toiletgebouw), maar de invoering van een havenmeester is in voorbereiding en wordt vermoedelijk niet in 2019 afgerond. Dit is de reden dat we hier een oranje stoplicht opnemen.

Beleidsterrein 3D Circulaire economie

Doel	Prestatie	
3D1 Een economie waar materialen afkomstig zijn uit hernieuwbare bronnen, efficient worden gebruikt, focus verschuift van bezit naar gebruik en nieuwe arbeidsplaatsen ontstaan gerelateerd aan reparatie en recycling.	3D1.1 Transitie naar circulaire bouw, infrastructuur en gebiedsontwikkeling	✓
	3D1.2 Van afval naar materiaalstromen	✓
	3D1.3 Maatschappelijk verantwoord inkopen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 3D Circulaire Economie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.3.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 3 Economie
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
	Budgetneutrale wijzigingen							
3.01	Tarief standplaatsen 2 en 3 oktober	B	20	0	0	0	I	Yvonne van Delft
3.01	Tarief standplaatsen 2 en 3 oktober	L	-20	0	0	0	I	Martine Leewis
	Resultaat programma 3		-	-	-	-		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 3		-	-	-	-		
	Resultaat na budgetoverheveling		-	-	-	-		

3.3.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:
Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Tarief standplaatsen 2 en 3 oktober
De standplaatskosten voor opstallen tijdens 2 en 3 oktober zijn respectievelijk € 9,66 en € 14,35 per m2 per dag. Voorstel is om bij vergunninghouders die gebruik moeten gaan maken van eco-glazen een bedrag van € 1,17 m2 per dag voor standplaatskosten in rekening te brengen. Deze maatregel is in principe voor 1 jaar. Het verwachte nadeel van € 20.000 als gevolg van lagere inkomsten zal worden gedekt uit het budget voor duurzaamheid (circulaire economie).

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

4

Bereikbaarheid

Bereikbaarheid

Programmanummer	4
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Duurzaamheid, Mobiliteit & Beheer Openbare Ruimte Duurzame Verstedelijking, Ruimte & Wonen

De missie van het programma Bereikbaarheid luidt:
De gemeente Leiden wil goed bereikbaar zijn. De komende jaren wordt ingezet op duurzame mobiliteit, waarbij voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer voorrang krijgen. Door de aanleg van een goede hoofdontsluitingsstructuur, het zoeken naar nieuwe vormen van vervoer, het optimaal gebruiken van parkeervoorzieningen en het autoluw maken van de binnenstad wil de gemeente Leiden de leefbaarheid, duurzaamheid en bereikbaarheid verbeteren.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
Op het gebied van het verduurzamen van mobiliteit in Leiden zijn er diverse ontwikkelingen.
De plankaart voor laadpalen is gemaakt en zal worden gebruikt bij het opstellen van de nieuwe beleidsregel laadpalen. Er zijn twee elektrische deelauto's opgeleverd in kader van de duurzaamste kilometer. We hebben een SPES subsidie (samenwerkingsproject exportpool stadslogistiek) ontvangen voor uitwerking van de stadsdistributie. We hebben in principe toegezegd dat we het Schone Lucht akkoord zullen gaan mee ondertekenen.
De verkeerslichten op de Lammenschansweg ter hoogte van de Hogeschool zijn compleet vernieuwd en voorbereid op een mogelijke ontsluiting van de Ananas. Het kruispunt Hoge Rijndijk met de Meerburgerkade is veiliger gemaakt en de verkeerslichten zijn compleet vernieuwd.

3.4.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 4A Fieters en voetgangers

Doel	Prestatie	
4A1 Meer fietsgebruik	4A1.1 Opstellen fietsbeleid	✓
	4A1.2 Verbeteren Fietsroutes	✓
4A2 Betere looproutes	4A2.1 Opstellen voetgangersbeleid	✓
	4A2.2 Verbeteren aanlooproutes Centrum	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4A Langzaam verkeer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Doel	Prestatie	
4B1 Meer gebruik van het openbaar vervoer	4B1.1 Opstellen openbaar vervoer beleid	✓
	4B1.2 Realisatie afspraken HOV-overeenkomst Z-Holland Noord	✓
	4B1.3 Verbeteren OV infrastructuur	✓
	4B1.4 Verbeteren kwaliteit busstation en aanrijroutes	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4B Openbaar vervoer

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 4C Autoverkeer

Doel	Prestatie	
4C1 Betere doorstroming op het Leidse wegennet	4C1.1 Opstellen beleid autoverkeer	÷
	4C1.2 Autoluwe binnenstad	✓
	4C1.3 Rijnlandroute	✓
	4C1.4 Leidse Ring Noord	÷
	4C1.5 Verbeteren knelpunten wegennet	✓
	4C1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park	÷

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4C Autoverkeer

4C1.1 Opstellen beleid autoverkeer
De actualisatie van de Mobiliteitsnota is iets vertraagd door de complexiteit en samenhang tussen de verschillende ambities en zal in de 2e helft van 2019 aan het college worden voorgelegd.

4C1.4 Leidse Ring Noord
In het najaar 2019 wordt het geactualiseerde kaderbesluit Leidse Ring Noord ter besluitvorming gebracht. De uitvoeringsbesluiten voor Engelendaal en Plesmanlaan volgen hier zo kort mogelijk op. De raad is hierover op 1 april 2019 schriftelijk geïnformeerd (zie brief Z/16/320544 Update planning Leidse Ring Noord).

4C1.6 Herinrichten centrale infrastructuur Leiden Bio Science Park
Het uitvoeringsbesluit schuift op naar het eerste deel van 2020. Uit verkeerssimulaties blijkt namelijk dat niet alle kruispuntoplossingen voldoen, waardoor ongewenste filevorming kan ontstaan, en daarom moet een nieuw ontwerp gemaakt worden voor deze punten.

Beleidsterrein 4D Parkeren

Doel	Prestatie	
4D1 Meer parkeerkwantiteit en betere parkeerkwaliteit	4D1.1 Opstellen parkeerbeleid	÷
	4D1.2 Realisatie parkeergarage Garenmarkt	✓
	4D1.3 Parkeermanagement	✓
	4D1.4 Uitvoeren maatregelen autoparkeren	✓
	4D1.5 Uitvoeren maatregelen fietsparkeren	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 4D Parkeren

4D1.1 Opstellen parkeerbeleid
De parkeervisie wordt eind 2019/ begin 2020 aangeboden aan de raad (zie brief Z/19/1415094 Planning parkeervisie 2019-2030).

Beleidsterrein 4E Leefomgeving

Doel	Prestatie	
4E1 Betere leefomgeving door verkeersmaatregelen	4E1.1 Verkeersveiligheidsbeleid	✓
	4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau	÷
	4E1.3 Verkeersmanagement	✓
4E2 Duurzame mobiliteit	4E2.1 Uitvoeren maatregelen verduurzaming mobiliteitsbeleid	✓

Toelichting doelenboom 4E Leefomgeving

4E1.2 Uitvoeren verkeersmaatregelen op wijkniveau
De doorlooptijd van het project 'Veilige schoolomgeving' is langer dan verwacht door betrokkenheid van vele partijen als politie, handhaving, onderwijs advies en natuurlijk de scholen. De afronding volgt in de zomer van 2020.

3.4.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 4 Bereikbaarheid
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
	Budgetneutrale wijzigingen							
4.01	Krediet fietsroute Zoeterwoudeseweg	L	-	11	11	11	S	Martine Leewis
4.01	Krediet fietsroute Zoeterwoudeseweg	L	-	-11	-11	-11	S	Fleur Spijker
4.02	Krediet reconstructie openbare ruimte LBSP	L	-	-48	16	-	I	Martine Leewis
4.02	Krediet reconstructie openbare ruimte LBSP	L	-	48	-16	-	I	Paul Dirkse
	Resultaat programma 4		-	-	-	-		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 4		-	-	-	-		
	Resultaat na budgetoverheveling		-	-	-	-		

3.4.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:
Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet fietsroute Zoeterwoudseweg
In de Eerste Bestuursrapportage 2019 is een bedrag van € 1.350.000 beschikbaar gesteld voor het project Zoeterwoudseweg. Het benodigde bedrag is echter € 1.856.000. In de Nota Herijking Fietsroutes Leiden 2013 -2020 is de route Vrijheidslaan – Zoeterwoudseweg omschreven als een ontbrekende schakel in het regionale fietsroutenetwerk. Het openbaar vervoer moet voor een ieder toegankelijk gemaakt worden. Doel van het project is enerzijds het creëren van een veilige en comfortabele fietsroute op de Vrijheidslaan (tot de Trekvliet) en Zoeterwoudseweg (tot de Tomatenstraat). Daarnaast heeft het project als doel dat de bushaltes toegankelijk worden voor mindervaliden. Deze werkzaamheden worden gecombineerd met onderhoud aan de wegen en trottoirs. In deze bestuursrapportage wordt een nieuw krediet voor de fietsroute Zoeterwoudseweg aangevraagd, inclusief dekking, en vervalt de kredietaanvraag uit de Eerste Bestuursrapportage 2019 (besluitpunt 14 in het bijbehorende raadsvoorstel). Het benodigde krediet van € 1.856.000 wordt gedekt door:

- een bedrag van € 400.000 uit het krediet 'aanpassingen kruisingen Herenstraat';
- een bedrag van € 960.000 uit het krediet 'Fiets op 1';
- een provinciale subsidie van € 320.000;
- een bedrag van € 176.000 uit het krediet 'investeringen wegen'.

In de Eerste Bestuursrapportage 2019 is ook een krediet van € 850.000 beschikbaar gesteld voor 'Fiets op 1'-projecten uit het thema duurzame mobiliteit van het Financieel Perspectief Duurzame Stad. Aangezien een gedeelte van het krediet voor de fietsroute Zoeterwoudseweg wordt gedekt uit het krediet voor 'Fiets op 1'-projecten moet dit krediet ook worden aangepast. Voorgesteld wordt om een aanvullend krediet van € 540.000

beschikbaar te stellen voor maatregelen stimuleren fietsgebruik en de kapitaallasten van € 18.900 te dekken door het verlagen van de dotatie aan de reserve Duurzame Stad.

Krediet fietsparkeren station Lammenschans
Voor de uitbreiding van het aantal fietsparkeerplekken bij het station Lammenschans is een subsidie van € 239.498 toegekend. Bij de Eerste Bestuursrapportage 2019 is het krediet fietsparkeren station Lammenschans ten onrechte verhoogd met een bedrag van € 267.250. Voorgesteld wordt om het krediet en de dekking van de subsidie te verlagen met een bedrag van € 27.752.

Krediet project Morsstraat
Vlak na de uitvoering van het herinrichtingsproject is een boom in de straat aangereden en vervolgens gekapt, waardoor extra kosten zijn gemaakt en de afronding van het project heeft moeten wachten op de financiële afhandeling van deze schade. Als gevolg hiervan zijn de totale kosten van het project opgelopen tot € 389.000. Omdat de verzekering een deel van de schade heeft vergoed zijn ook de baten € 9.000 hoger dan begroot. Het projectresultaat ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet bedraagt een tekort van € 13.546. Dit tekort wordt gedekt door het in het meerjareninvesteringsplan opgenomen krediet voor de Openbare ruimte projecten binnenstad.

Krediet onderzoek Rijnlandroute
Bij de Eerste Actualisatie van Programmabegroting 2019 is een krediet beschikbaar gesteld voor 'aanpassing van de riolering Lammenschansplein' (onderdeel van project Rijnlandroute). Ten onrechte is als dekking kapitaallasten opgenomen. Dit had een bijdrage uit de reserve Bereikbaarheidsprojecten moeten zijn. Uiteindelijk zal de provincie Zuid-Holland deze begeleidingskosten betalen. Voorgesteld wordt om het krediet voor de Rijnlandroute met een bedrag van € 150.000 te verhogen en dit te dekken door een bijdrage van de provincie Zuid-Holland.

Krediet HOV Langegracht en Oude Herengracht
Het werk aan de Oude Herengracht is bij het kaderbesluit Openbare Ruimte projecten Binnenstad (RV17.0109) toegevoegd aan het project Centrumroute. Bij dit kaderbesluit is echter geen (voorbereidings)krediet aangevraagd voor het traject naar uitvoeringsbesluit. Om onrechtmatigheid te voorkomen en om te anticiperen op de situatie dat het uitvoeringsbesluit 'Centrumroute: Langegracht en Oude Herengracht' niet in 2019 wordt vastgesteld is een aanvullend krediet nodig. Voorgesteld wordt om een voorbereidingskrediet van € 350.000 voor de HOV Langegracht en een voorbereidingskrediet van € 75.000 voor de Oude Herengracht (plankosten en diverse onderzoeken) beschikbaar te stellen.

Krediet reconstructie openbare ruimte LBSP
De werkzaamheden aan de Niels Bohrweg, Zernikedreef en Einsteinweg zullen worden uitgevoerd als onderdeel van het project LBSP (reconstructie openbare ruimte). Voorgesteld wordt de drie afzonderlijke kredieten (een totaalbedrag van € 578.404) toe te voegen aan het bestaande krediet voor het project LBSP.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

5

Omgevingskwaliteit

Omgevingskwaliteit

Programmanummer	5
Commissie	Leefbaarheid en Bereikbaarheid
Portefeuille(s)	Duurzaamheid, Mobiliteit & Beheer Openbare Ruimte Bestuur, Veiligheid en Handhaving Werk, Inkomen, Economie & Cultuur

De missie van het programma Omgevingskwaliteit luidt:
De gemeente Leiden staat voor een stad met een openbare ruimte die schoon, heel en veilig is, waar mensen graag vertoeven en die uitnodigt tot verantwoordelijk gedrag. Zij doet dit samen met alle gebruikers.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
De klimaatstresstest die elke gemeente in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie moet uitvoeren is inmiddels afgerond. Hiermee zijn de mogelijke kwetsbaarheden als gevolg van klimaatontwikkeling (hevige buien, hitte en droogte) voor Leiden inzichtelijk gemaakt.
De Groene kansenkaart is vastgesteld. Met de Groene Kansenkaart zet het stadsbestuur een belangrijke stap in de ambities voor het vergroenen van Leiden. De Groene kansenkaart toont de vergroeningskansen die wij als gemeente zien voor de vergroening van Leiden voor de komende jaren, wordt ook gebruikt voor afstemming met groene stadspartners, bewonersvertegenwoordiging en ontwikkelaars en vormt de basis voor de vergroeningsagenda de komende jaren.
Een positieve ontwikkeling is dat opnieuw, net als in 2017, uit de stads- en wijkenquête 2019 blijkt dat de mate waarin bewoners overlast ervaren van drijfvuil, onkruid, hondenpoep en zwerfvuil is afgenomen. Ook het gemiddeld rapportcijfer voor het onderhoud van de openbare ruimte is opnieuw gestegen van een van 6,9 in 2015 naar 7,0 in 2017 en een 7,1 in 2019.
Een ontwikkeling waarin processen en beschikbare data (big data) steeds belangrijker worden; de data over de vullingsgraad van de ondergrondse containers is bijvoorbeeld geanalyseerd en op basis daarvan worden de routes geoptimaliseerd ook worden de meldingen openbare ruimte met medewerkers besproken en kruisverbanden gelegd om na te gaan hoe we het de volgende keer beter kunnen doen.
Samen aan de slag 2.0 is bestuurlijk vastgesteld, dit is het vervolg op Ruimte voor de stad. De bekendheid van Samen aan de slag 2.0 en de mogelijkheden voor aanpassingen van de directe woonomgeving bij bewoners groeit gestaag. Het aanleggen van geveltuinen het realiseren van andere bewonersinitiatieven en het adopteren van een stukje openbare ruimte (met name boomspiegels) is inmiddels een groot succes; ruim 1.400 initiatieven en gemiddeld komen hier 10 per week bij.

3.5.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

Doel	Prestatie	
5A1 Schoon, heel en veilig	5A1.1 Ontwikkelen beleid openbare ruimte	✓
	5A1.2 Openbare ruimte projecten programma Binnenstad	✓
	5A1.3 Beheren openbare ruimte	✓
	5A1.4 Inzamelen huishoudelijk afval	✓
	5A1.5 Beheren contracten buitenreclame	✓
	5A1.6 Handhaven gebruik openbare ruimte	✓
	5A1.7 Werken voor derden cluster beheer	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5A Verharde openbare ruimte

5A1.3 Beheren openbare ruimte
De Wet Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels stelt eisen aan de veiligheid en daarmee de brandwerendheid van tunnels. In verband hiermee zijn maatregelen voor de Stationspleintunnel nodig (zie paragraaf toelichting afwijkingen). De geplande investeringen in het beheer van wegen hebben een vertraging opgelopen. Dit komt doordat we de beheerprojecten nu integraal oppakken tezamen met herontwikkelings-trajecten en mobiliteitsprojecten. Ook sluiten we in de planning van de beheerprojecten aan op de lopende projecten van energietransitie en klimaatadaptatie. De geplande vervanging van de bewegwijzering is vertraagd, vooral voor wat betreft de fietsbewegwijzering, door aanpassing van eisen aan de vormgeving. Aangezien de uitvoering binnen de overige tien domeinen in deze prestatie volgens plan verloopt, krijgt de prestatie een groen stoplicht.

5A1.5 Beheren contracten buitenreclame
Het jaar 2020 wordt een overgangsjaar voor wat betreft de concessie buitenreclame voor bushokjes en vrijstaande reclamevitrines en grote 8m² billboards, aangezien het huidige contract tot half januari 2020 loopt. Met betrekking tot de concessie voor de buitenreclame exploitatie van bushokjes en vrijstaande reclamevitrines dient rekening gehouden te worden met een transitieperiode van circa zes maanden waarin de gemeente minder inkomsten zal ontvangen. De reden hiervoor is dat de nieuwe exploitant tijd nodig zal hebben om al het nieuwe buitenreclamemeubilair op straat te plaatsen (frictiekosten). Daarnaast is nog onduidelijk of er in 2020 nieuwe 6 à 8 m² digitale billboards aanbesteed zullen gaan worden.

Beleidsterrein 5B Openbaar water en klimaatadaptatie

Doel	Prestatie	
5B1 Waterkwantiteit op orde en verbeteren waterkwaliteit	5B1.1 Klimaatadaptatie ontwikkelen beleid waterkwaliteit	✓
	5B1.2 Beheren openbaar water en riolering	✓
5B2 Stimuleren van een doelmatig gebruik van het openbaar water	5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water	÷
	5B2.2 Exploiteren havens en waterwegen	✓
	5B2.3 Behandelen ligplaatsvergunningen	✓
	5B2.4 Handhaven gebruik openbaar water	✓

Toelichting doelenboom beleidsterrein 5B Openbaar water

5B2.1 Ontwikkelen beleid gebruik openbaar water
Een deel van deze prestatie loopt op schema, een ander deel loopt niet helemaal op schema of is nog niet gestart. Het proces rond de historische haven was niet in 2018 afgerond en loopt derhalve nog en mogelijk door tot in 2020. In de passantenhaven is gewerkt aan het verbeteren van diverse voorzieningen, echter de functie van Havenmeester is nog niet ingevuld omdat er nader moet worden onderzocht hoe deze het beste in te vullen is. Door prioriteit te geven aan het implementeren van de in 2018 vastgestelde Bedrijfs- en Pleziervaartuigenverordening is nog niet gestart met de onderwerpen woonschepen en Vaarwegverordening. Deze twee onderwerpen worden derhalve in 2020 opgestart.

Beleidsterrein 5C Openbaar groen en biodiversiteit

Doel	Prestatie	
5C1 Ontwikkelen en beheren van het openbaar groen	5C1.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid stedelijk en regionaal groen	✓
	5C1.2 Renoveren en herinrichten parken	✓
	5C1.3 Beheren openbaar groen	✓
	5C1.4 Behandelen kapvergunningen	✓
5C2 Bevorderen biodiversiteit en dierenwelzijn	5C2.1 Ontwikkelen en uitvoeren beleid dierenwelzijn en biodiversiteit	✓
	5C2.2 Aanleggen Singelpark	÷
	5C2.4 Uitvoeren ontwikkelplan Oostvlietpolder	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5C Openbaar groen

5C2.5 Aanleggen Singelpark
De aanleg van de Singelparkbruggen is vertraagd als gevolg van het faillissement van de staalproducent. De start staat nu gepland voor najaar 2019 en wordt afgerond in 2020. De herinrichting van het Blekerspark is vertraagd als gevolg van te hoog uitgevallen uitvoeringskosten door de hoogconjunctuur. In de Eerste Bestuursrapportage is het beschikbare budget bijgesteld. De uitvoeringsbesluiten voor het Laken- en Ankerpark zijn vertraagd als gevolg van extra participatie.

Beleidsterrein 5D Milieu en duurzaamheid

Doel	Prestatie	
5D1 Werken aan een klimaatneutrale en klimaatingerichte stad	5D1.1 Milieubeheer algemeen	✓
	5D1.2 Uitvoeren geluidsanering	✓
	5D1.3 Uitvoeren bodemsanering	✓
	5D1.4 Uitvoeren duurzaamheidbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 5D Duurzaamheid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.5.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 5 Omgevingskwaliteit
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
5.02	Onderhoud groen	L	84	-	-	-	I	Martine Leewis
5.03	Onderzoekskosten brandwerendheid Stationspleintunnel	L	100	-	-	-	I	Martine Leewis
5.05	Afvalstromen milieustraat	L	123	-	-	-	S	Yvonne van Delft
	Budgetneutrale wijzigingen							
5.01	Communicatiestrategie klimaatadaptatie	L	40	-	-	-	I	Martine Leewis
5.01	Communicatiestrategie klimaatadaptatie	B	-40	-	-	-	I	Fleur Spijker
5.06	Krediet Stationspleintunnel	L	-	25	25	24	S	Martine Leewis
5.06	Krediet Stationspleintunnel	L	-	-25	-25	-24	S	Paul Dirkse
	Resultaat programma 5		**307**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 5		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**307**	**-**	**-**	**-**		

3.5.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Onderzoekskosten brandwerendheid Stationspleintunnel
De Wet Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels stelt eisen aan de veiligheid en daarmee de brandwerendheid van tunnels. Er zijn nieuwe landelijke ontwikkelingen op het gebied van brandwerendheid van tunnels, ook is er landelijk veel meer aandacht gekomen (Rijkswaterstaat, provincies en gemeenten met tunnels) voor brandwerendheid van toegepaste bouwmaterialen, met name beton. Dit betekent dat het voor de Stationspleintunnel noodzakelijk is om het gedrag van het toegepaste beton bij brand nader te onderzoeken. De kosten voor dit onderzoek bedragen € 100.000.

Beheren openbaar groen
Als gevolg van een juridische procedure rondom de aanbesteding van onderhoud groen was het nodig tijdelijke opdrachten (hogere tarieven dan in contracten) te verstrekken om werkzaamheden uit te kunnen blijven voeren. Zowel de juridische kosten als de meerkosten van deze tijdelijke opdrachten resulteren in een nadeel van € 84.000.

Afvalstromen milieustraat
Op 31 oktober 2019 loopt de huidige overeenkomst voor het verwerken van afvalstromen van de milieustraat af. In de afgelopen vijf jaar waren de kosten voor afvalverwerking relatief laag (als gevolg van de laagconjunctuur), waardoor structureel een voordeel van bijna € 3 miljoen is gerealiseerd en toegevoegd aan de algemene middelen. Inmiddels is de nieuwe aanbesteding in de fase van gunning terecht gekomen en is duidelijk geworden dat de prijzen structureel ongunstig uitvallen (een structureel nadeel van € 0,7 miljoen vanaf 2020). Het nadeel voor 2019 bedraagt € 123.000. De huidige hoogconjunctuur en de afvalcrisis bij het Afval Energie Bedrijf (AEB) in Amsterdam hebben tot een oververhitte verbrandingsmarkt geleid en daarmee tot het tegenvallende aanbestedingsresultaat.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet Stationspleintunnel
De Stationspleintunnel moet voldoen aan de Wet Aanvullende Regels Veiligheid Wegtunnels. Uit de laatste hiervoor uitgevoerde QRA-analyse (Kwantitatieve Risico Analyse) volgt dat de gemeente met het afsluiten van de tunnel door de politie (in geval een calamiteit) onvoldoende voldoen aan de eisen die de wet stelt. Hiervoor is het nodig om slagbomen aan de ingangen van de tunnel te plaatsen. Voorgesteld wordt om een een krediet van € 225.000 beschikbaar te stellen en de kapitaallasten van € 24.750 te dekken uit de stelpost kapitaallasten.

Communicatiestrategie klimaatadaptatie
De opgave 'Klimaatadaptatie, vergroening en vergroting biodiversiteit' wordt in 2019 uitgewerkt in concrete maatregelen en een plan van aanpak voor 2020 en verder. Voor de coördinatie en afstemming is een trekker aangewezen. In het Financieel Perspectief Duurzame Stad is voor 2019 een bedrag van € 40.000 opgenomen voor een communicatieaanpak. Voorgesteld wordt om dit bedrag in de exploitatie te ramen en te dekken door een onttrekking aan de reserve Duurzame Stad.

Budgetoverhevelingen:

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

Overige ontwikkelingen:
Niet van toepassing.

6

Stedelijke ontwikkeling

Stedelijke ontwikkeling

Programmanummer	6
Commissie	Stedelijke Ontwikkeling
Portefeuille(s)	Duurzame Verstedelijking, Ruimte & Wonen

De missie van het programma Stedelijke ontwikkeling luidt:
De gemeente Leiden staat voor een optimale ruimtelijke ontwikkeling van de beschikbare, schaarse ruimte van stad en regio die gericht is op een kwalitatief hoogwaardige woon-, werk- en leefomgeving.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
De meeste prestaties binnen het programma Stedelijke Ontwikkeling krijgen een groen stoplicht in deze bestuursrapportage. De verwachting is dan ook dat de resultaten die bij de prestaties in de begroting zijn genoemd in bijna alle gevallen zullen worden behaald. Er wordt voortvarend gewerkt aan de vele produkten en projecten van dit programma. De oranje stoplichten zijn vrijwel gelijk aan de oranje stoplichten van de eerste bestuursrapportage 2019. De toelichtingen zijn geactualiseerd. Bij prestatie '6B1.3 Exploiteren van gemeentelijk vastgoed' is een toelichting opgenomen over de voortgang van gemeentelijk vastgoed.

3.6.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

Doel	Prestatie	
6A1 Toedelen van ruimte	6A1.1 Opstellen kaderstellende visies voor de ruimtelijke ontwikkeling van regio, stad en stadsgebieden	✓
	6A1.2 Stimuleren ruimtelijke initiatieven en ruimtelijke kwaliteit	✓
	6A1.3 Implementatie Omgevingswet	✓
6A2 Ruimtelijke kwaliteit van de bebouwde ruimte	6A2.1 Behandeling verzoeken van omgevingsvergunningen	✓
	6A2.2 Het voeren van vooroverleg	✓
6A3 Veilig bouwen en veilig gebruiken van bebouwde ruimte	6A3.1 Toezicht en handhaving op veilig bouwen en gebruiken	✓
6A4 Aantrekkelijke binnenstad door ruimtelijke ontwikkeling	6A4.1 Uitvoeren Aalmarktproject	✓
	6A4.2 Wonen boven winkels	✓
	6A4.3 Ontwikkeling stationsgebied	÷
	6A4.4 Ontwikkeling Meelfabriek	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6A Ruimtelijke planvorming en plantoetsing

6A4.3 Ontwikkeling stationsgebied
Bij deze prestatie krijgen drie onderdelen een oranje stoplicht en drie onderdelen een groen stoplicht (ongewijzigd ten opzichte van de Eerste Bestuursrappportage):

Oranje stoplicht
- *Bouw Lorentz*.
  Fase 1: definitieve opleverdatum van gebouw en fietsenstalling is januari 2020 en daarmee enkele maanden achter op planning. Fase 2: Van Wijnen – Hurks heeft afgezien van het realiseren van fase 2. Inmiddels is de markt verkend en is een tenderprocedure opgestart voor ontwikkeling van fase 2 door een andere ontwikkelaar. Verwachte gunningsdatum is nog niet bekend.
- *Definitieve planuitwerking en contractvorming Rijnsburgerblok (K34)*
  Vertraging van een jaar, vooral veroorzaakt door beroepsprocedure bij de Raad van State inzake het bestemmingsplan.
- *Definitieve planuitwerking en contractvorming YNS-pand*
  Er is vertraging ontstaan omdat contractering tussen de betrokken externe partijen langer geduurd heeft dan voorzien. Op 5 juni 2019 zijn alle overeenkomsten getekend. Hierna is direct in juli 2019 de bestemmingsplanprocedure gestart met het publiceren van het Voorontwerp.

Groen stoplicht:
- *Toekomstige busterminal*
- *Fietsparkeren rondom Leiden Centraal*
- *Gebiedsmarketing, participatie en verduurzaming*

Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

Doel	Prestatie	
6B1 Optimale exploitatie van gemeentelijk vastgoed	6B1.1 Voeren van een erfpachtbedrijf	✓
	6B1.2 Opstellen Meerjarenperspectief Grondexploitaties 2019 en Vermogensbeheer Grondexploitaties 2019-2023	✓
	6B1.3 Exploiteren van gemeentelijk vastgoed	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6B Gemeentelijk vastgoed

6B1.3 Exploiteren van gemeentelijke gebouwen
De prestatie krijgt een groen stoplicht. Omdat is toegezegd dat over de voortgang van het beleidskader vastgoed (BKV) wordt gerapporteerd via de planning en control cyclus volgt hierover aanvullende informatie.

De verduurzaming van het vastgoed is een belangrijke opgave. Bij de Eerste Bestuursrapportage is een krediet verstrekt voor de verduurzaming van de volgende gebouwen: Stadsgehoorzaal, Schouwburg, Milanenhorst 193, Eksterpad 4, Parkzicht 100, Rooseveltstraat 4A, Slachthuislaan 25, Topaaslaan 19 en Zaanstraat 126. Er wordt nu gewerkt aan het opstellen van technische omschrijvingen voor de aanbesteding van de werkzaamheden. Tevens wordt overleg gevoerd met de huurders van de gebouwen om afspraken te maken over het verduurzamingsplan en de financiering. Het merendeel van de werkzaamheden bestaat uit het isoleren van gevels, daken, toepassen van dubbel glas en het aanbrengen van zonnepanelen. De meeste gebouwen krijgen een energielabel A maar minimaal een energielabel C (met uitzondering van monumenten). Door het verduurzamingsplan wordt bespaard op energielasten en wordt ook de CO2 uitstoot beperkt.

Tevens zijn we bezig met het opstellen van een routekaart voor de verduurzaming van het vastgoed. De routekaart geeft de ambitie aan hoe we het vastgoed kunnen verduurzamen op de langere termijn. In de routekaart wordt een aantal scenario's geschetst en voorgesteld wordt om een ambitieuze variant te kiezen om Paris Proof te worden.

Met betrekking tot het onderhoud van het vastgoed hebben we een jaarplan 2019 vastgesteld. Dit jaarplan is gebaseerd op het Meerjarenonderhoudsplan. In het jaarplan is vastgelegd welk onderhoud in 2019 aan welke panden wordt uitgevoerd. Dit zal zoveel mogelijk gebeuren vanuit raamcontracten.

Er is al veel vastgoed verkocht dat niet beleidsmatig wordt ondersteund. In 2019 is het pand aan de Driftstraat 77 verkocht aan Ons Doel voor een herontwikkeling naar een woonfunctie.

Beleidsterrein 6C Wonen

Doel	Prestatie	
6C1 Hogere kwaliteit en toename van de woningvoorraad	6C1.1 Nota Wonen	✓
	6C1.2 Prestatieafspraken met corporaties	✓
	6C1.3 Regionale woonvisie en woonruimteverdeling	✓
	6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)	÷
6C2 Opheffen illegale huisvesting	6C2.1 Toezien en handhaven op onrechtmatige bewoning	✓
6C3 Beter leefklimaat in Leiden Noord	6C3.1 Kooiplein	÷
	6C3.2 Groenoordhallen e.o.	÷
	6C3.3 Oude Kooi.	✓
	6C3.4 Programmasturing WOP Leiden Noord	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6C Wonen

6C1.4 (Laten) uitvoeren van projecten (inclusief studentenhuisvesting)
In de begroting 2019 zijn in totaal 17 projecten bij deze prestatie opgenomen. Bij 12 van deze projecten ligt de verantwoordelijkheid overwegend bij marktpartijen. De oranje stoplichten van de projecten die tot deze groep horen worden hieronder toegelicht. Ten opzichte van de Eerste Bestuursrapportage is alleen Big Boss/ Maredijk nieuw. Bij de projecten waar de gemeente de verantwoordelijkheid draagt krijgt Humanities een

oranje stoplicht. In de Eerste Bestuursrapportage 2019 kreeg dit project ook een oranje stoplicht. De toelichting is geactualiseerd:

- *Big Boss / Maredijk*
  Vertraging van 9 maanden door aanvragen ontheffing molenbiotoop .
- *Dieperhout*
  Het deelplan ROC-locatie is met circa 3 maanden vertraagd door te late leveranties van bouwmaterialen.
- *Turkoois*
  Zoals eerder gemeld in de Eerste Bestuursrapportage 2019 is vertraging opgetreden omdat partijen geen overeenstemming konden bereiken over de Nota van Uitgangspunten. Inmiddels is de Nota van Uitgangspunten vastgesteld door de Gemeenteraad. Ook is er een anterieure overeenkomst aangegaan en door het college vastgesteld. Nu wordt gewerkt aan een nieuw bestemmingsplan.
- *Humanities, onderzoek nieuwbouw Universiteit Leiden Witte Singel / Doelencomplex*
  Er is vertraging in dit project opgetreden. In 2018 vond het participatietraject plaats voor de ontwikkeling van een stedenbouwkundigplan en beeldkwaliteitsplan Humanities Campus. Dit werd georganiseerd middels klankbordgroepen. Dit traject is in maart 2019 afgerond. Het college heeft op 16 juni 2019 het stedenbouwkundigplan en beeldkwaliteitsplan Humanities Campus, de inspraakrapporten en een plan van aanpak verwerving Doelencomplex en herhuisvesting bewoners vastgesteld. De behandeling in de raad staat gepland op 17 oktober 2019. De afgelopen maanden is er door de gemeente overleg opgestart met zowel de bewoners van het Doelencomplex als De Sleutels om gezamenlijk met de Universiteit Leiden tot een minnelijke oplossing te komen.

6C3.1 Kooiplein
Evenals in de Eerste Bestuursrapportage 2019 krijgt dit project een oranje stoplicht. De planvorming voor de deelgebieden die gelegen zijn ten noorden van en op de tunnelbak van de Willem de Zwijgerlaan in het kader van Kooiplein e.o. vindt in nauw overleg met de projectorganisatie van de Leidse Ring Noord plaats.

De invloed van de Leidse Ring Noord op dit gebied is dusdanig dat het van belang is de plannen integraal af te stemmen om te borgen dat de beoogde doelen van het project Kooiplein e.o. bereikt worden. Omdat de uitvoering Leidse Ring Noord, tracédeel t.h.v het Kooiplein, naar achteren is geschoven en het beoogd plangebied voor de Leidse Ring Noord niet meer overlapt met het projectgebied Kooiplein e.o., ontstaat er meer ruimte in de tijd om met de partners in het gebied te verkennen of de ambities uit het Beleidsakkoord 2018-2022 ‘Samen maken we de stad’ hier vorm en inhoud kunnen krijgen. Daarom ziet de planning er nu anders uit. Eind 2019 verwacht het college een projectopdracht vast te stellen. In de loop van 2021 wordt een raadsbesluit voor de gebieden rond de Willem de Zwijgerlaan, ter hoogte van het Kooiplein, voorgelegd.

6C3.2 Groenoordhallen e.o.
Gemeente en Ymere hebben besloten om niet gezamenlijk een tender in de markt te zetten, maar te verkennen of de gemeente de ontwikkelpositie kan overnemen van Ymere.

Beleidsterrein 6D Energietransitie

Doel	Prestatie	
6D1 Klimaatneutrale gebouwde omgeving in 2050	6D1.1 Meer energiebesparing	✓
	6D1.2 Meer duurzame opwekking energie	✓
	6D1.3 Realisatie aardgasvrije stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 6D Energietransitie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.6.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 6 Stedelijke Ontwikkeling
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
6.01	Afboeking dwangsom	B	75	-	-	-	I	Henri Lenferink
	Budgetneutrale wijzigingen							
6.02	Bouwleges	B	-1.000	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.02	Bouwleges	L	1.000	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.03	Anterieure overeenkomst Ypenburgbocht	L	52	84	177	36	I	Fleur Spijker
6.03	Anterieure overeenkomst Ypenburgbocht	B	-144	-84	-177	-36	I	Fleur Spijker
6.03	Anterieure overeenkomst Ypenburgbocht	L	92	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.04	Krediet project STEO - YNS (De Geus)	L	-	150	-	-	I	Fleur Spijker
6.04	Krediet project STEO - YNS (De Geus)	B	-	-350	-	-	I	Fleur Spijker
6.04	Krediet project STEO - YNS (De Geus)	B	-	-350	-	-	I	Fleur Spijker
6.04	Krediet project STEO - YNS (De Geus)	L	-	350	-	-	I	Fleur Spijker
6.04	Krediet project STEO - YNS (De Geus)	L	-	200	-	-	I	Fleur Spijker
6.05	Krediet plankosten Ananasweg	L	193	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.05	Krediet plankosten Ananasweg	B	-193	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.06	Krediet verduurzaming vastgoed fase 2	L	-	222	222	222	S	Fleur Spijker
6.06	Krediet verduurzaming vastgoed fase 2	B	-	-222	-222	-222	S	Fleur Spijker
6.07	Planvorming Diamantplein e.o.	L	50	-	-	-	I	Yvonne van Delft
6.07	Planvorming Diamantplein e.o.	B	-50	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.08	Exploitatiebijdrage ID College Vijfmeilaan	B	-40	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.08	Exploitatiebijdrage ID College Vijfmeilaan	L	40	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.09	Reserveringsvergoeding Monuta	B	-70	-	-	-	I	Fleur Spijker
6.09	Reserveringsvergoeding Monuta	L	70	-	-	-	I	Fleur Spijker
	Resultaat programma 6		**75**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 6		**-**	**-**	**-**	**-**		

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Resultaat na budgetoverheveling		**75**	**-**	**-**	**-**		

3.6.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Afboeking dwangsom
Door een recente gerechtelijke uitspraak is een in 2016 opgelegde dwangsom niet meer invorderbaar. Het afboeken van deze post betekent een nadeel van € 75.000 (de gemeente neemt bij het opleggen van dwangsommen het bedrag volledig op als opbrengst in betreffend jaar zonder een dotatie in een voorziening).

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet verduurzaming vastgoed fase 2
In fase 2 worden zes gebouwen verduurzaamd. Het merendeel van de werkzaamheden bestaan uit het isoleren van gevels, daken, toepassen van dubbel glas en het aanbrengen van zonnepanelen. Hierbij is de reële verwachting dat 75% van de energiebesparing terug wordt gekregen van de huurders middels een huurverhoging van € 221.860 per jaar. Daarnaast moet er wel extra onderhoud worden uitgevoerd aan de nieuwe installaties zoals zonnepanelen (jaarlijks een bedrag van € 21.452). Voorgesteld wordt om een krediet van € 3.887.843 beschikbaar te stellen. De kapitaallasten worden grotendeels gedekt uit een bijdrage van de huurders (betreft dekking van € 3.616.491 uit het beschikbare krediet). Het overige benodigde krediet ter hoogte van € 271.352 is opgenomen in het meerjareninvesteringsplan waarbij de kapitaallasten gedekt worden door een onttrekking aan de reserve Duurzame Stad (zie Programmabegroting 2020-2023).

Krediet plankosten Ananasweg
Het plan Ananasweg betreft een private ontwikkeling die grotendeels op eigen terrein wordt uitgevoerd. Om dit plan mogelijk te maken is medewerking van de gemeente vereist. Daarom is eerst een intentieovereenkomst afgesloten en later een anterieure overeenkomst (AO). Hierin is onder meer het kostenverhaal vastgesteld: een bedrag van € 120.000 bij de intentieovereenkomst en € 330.000 bij de AO voor de procedure bestemmingsplan en toezicht op planontwikkeling en uitvoering. Indien er meer plankosten nodig zijn dan afgesproken in de AO is de gemeente risicodrager. Het beschikbare totaalbedrag van € 450.000 die nu bijna volledig besteed. Van de nog resterende werkzaamheden is een reële inventarisatie gemaakt wat resulteert in aanvullende plankosten tot aan einde project van € 193.000. De overschrijding op de plankosten is vooral het gevolg van een langere procedure bestemmingsplan, toetsing woonrijpmaken door derden en parkeerproblematiek. Omdat het een 'initiatief van derden' betreft en deze kosten niet aanvullend verhaald kunnen worden op de project-ontwikkelaar wordt voorgesteld een aanvullend krediet van € 193.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken door een onttrekking aan de reserve grondexploitaties.

Krediet organisatiekosten 'Duurzaamste Kilometer van Nederland'
De gemeente wil tempo maken in de verduurzaming van Leiden. Om Leiden te verduurzamen werken we aan intern beleid maar ook aan nieuwe samenwerkingen met marktpartijen en burgers. Een van de meest in het oog springende samenwerkingscoalities is de Duurzaamste Kilometer van Nederland (DZKM). Het is precies één jaar na ondertekening van de Green Deal Duurzaamste Kilometer van Nederland waar de gemeente met 25 partijen de ambitie formuleerde voor een duurzaam Stationsgebied en Schipholweg. Sindsdien is veel gebeurd; bijdragen door gemeente Leiden zijn uitbetaald (waterdak Lorentz), afspraken gemaakt over proces en projecten (projectplan) en er zijn extra strategische partners toegetreden (zoals NS en ProRail). Om de toegezegde partnerbijdragen van 2019 voor organisatiekosten (€ 45.000) te kunnen innen is een project administratie nodig. Gezien de grote betrokkenheid en het belang dat de gemeente hecht aan de samenwerking in de Duurzaamste Kilometer wil de gemeente Leiden het projectmanagement faciliteren door het voeren van een project adminstratie. Voorgesteld wordt om een krediet voor de organisatiekosten van € 45.000 beschikbaar te stellen en dit te dekken door de toegezegde partnerbijdragen.

Krediet project STEO - YNS (De Geus)
Private ontwikkeling De Geus is op 5 juni definitief gegund (zie raadsbrief Z/17/1164588). De Geus komt op de plek van het huidige pand op de hoek Stationsweg / Stationsplein, bekend als het YNS-pand. Inmiddels is belegger eigenaar geworden van het pand, vooruitlopend op start sloop en bouw. De rol van de gemeente bij De Geus is grotendeels faciliterend. Voorgesteld om een krediet van € 981.603 beschikbaar te stellen voor planbegeleiding door de gemeente Leiden, realiseren van tijdelijke maatregelen in de openbare ruimte en woonrijp maken openbare ruimte. Het krediet zal worden gedekt door:
- in de anterieure overeenkomst vastgelegde bijdrage voor plankosten en afkopen van erfpachtrecht
- bijdragen voor woonrijp maken

- huurinkomsten van een tijdelijke supermarkt op binnenterrein
- verhaal van plankosten als gevolg van de overeengekomen afspraak om vier extra bouwlagen te realiseren

Het saldo van de bijdragen is € 1.132.000. Het verschil met deze inkomsten en het benodigde krediet (een bedrag van € 150.397) zal worden gedoteerd aan de reserve herontwikkeling Stationsgebied e.o..

Anterieure overeenkomst Ypenburgbocht
Vanuit het oogpunt van control en interne beheersing van 'werken voor derden grondexploitaties' betreffende anterieure overeenkomsten (AO's) worden de baten en de lasten van vastgestelde AO's in de gemeentelijke exploitatie geraamd. Voor de ondertekende AO Ypenburgbocht betekent dit dat zowel de lasten (€ 349.485) als de baten (€ 349.485) meerjarig worden geraamd. In de voorbereidende periode tot aan de vaststelling van de AO zijn € 92.400 aan plankosten gerealiseerd. In de AO is hiermee rekening gehouden, het bedrag wordt gedoteerd aan de reserve grondexploitaties zodat deze middelen beschikbaar blijven voor 'initiatieven derden'.

Krediet externe kosten Diamantplein e.o.
Bij het Ambitiedocument (RB 19.0082) is besloten de interne plankosten ten laste van het krediet Plankosten definitiefase te brengen. Voor externe kosten is geen budget beschikbaar gesteld. Er moeten wel onderzoeken en een participatietraject doorlopen worden om tot een kaderbesluit te komen. Voorgesteld wordt om voor de externe kosten een krediet beschikbaar te stellen van € 50.000 en dit te dekken door een onttrekking aan de reserve grondexploitaties. De kosten die op basis van nog te sluiten overeenkomsten kunnen worden verhaald, worden teruggestort.

Bouwleges
Op basis van de prognose wordt er incidenteel een hogere opbrengst van € 1,0 miljoen aan bouwleges verwacht. Twee aanvragen met een grote bouwsom werden in eerdere jaren verwacht, maar zijn nu in 2019 ontvangen. Conform interne regelgeving wordt dit toegevoegd aan de egalisatiereserve bouwleges. Vanwege het hoge aantal bezwaren met betrekking tot de hoogte van de bouwsom en de bijbehorende leges is het mogelijk dat dit voorlopige resultaat uiteindelijk niet kan worden gerealiseerd. Eventuele bijsturing zal dan in de Decemberwijziging worden opgenomen.

Reserveringsvergoeding LEAD Monuta
Met de ontwikkelende partij van het project LEAD Monuta is afgesproken dat zij een reserveringsvergoeding van € 70.000 betalen aan de gemeente. Deze bijdrage wordt gedoteerd aan de reserve Grondexploitaties en vervolgens verrekend met de definitief vast te stellen exploitatiebijdrage/gronduitgifte.

Exploitatiebijdrage ID College Vijfmeilaan
In een intentieovereenkomst is met MBO Rijnland overeengekomen dat zij een bijdrage van € 40.000 moeten betalen als compensatie voor de gemeentelijke kosten gedurende het traject tot anterieure overeenkomst. Deze bijdrage wordt gedoteerd aan de reserve Grondexploitaties en zal worden verrekend met de uiteindelijk definitief vast te stellen exploitatiebijdrage.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

7

Jeugd en onderwijs

Jeugd en onderwijs

Programmanummer	7
Commissie	Onderwijs en samenleving
Portefeuille(s)	Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Jeugd en onderwijs luidt:
In Leiden krijgen kinderen en jongeren de kans gezond en veilig op te groeien in een stimulerende omgeving, zodat zij hun talenten kunnen ontwikkelen en volwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
Bij het onderdeel Onderwijshuisvesting staat de financiering van scholenbouwprojecten onder druk. Er is besloten om samen met de schoolbesturen van Leiden binnen de financiële kaders tot een nieuwe haalbare prioritering van de scholenbouwprojecten te komen. Het streven is deze herziening van het IHP voor de volgende Kaderbrief te hebben gerealiseerd.
Bij de overige programmaonderdelen zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

3.7.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 7A Jeugd

Doel	Prestatie	
7A1 Een krachtige pedagogische samenleving	7A1.1 Betrekken van de jeugd via jeugdparticipatie	✓
	7A1.2 Waarborgen kwaliteit (openbare) speelruimte	✓
	7A1. 3 Ondersteunen spelbevordering	✓
7A2 Goede (gebiedsgerichte) ondersteuning en hulp aan jeugd en gezin	7A2.1 Vanuit het CJG uitvoeren Wet Publieke Gezondheid	✓
	7A2.2 Vanuit het CJG organiseren van informatie en advies en opvoedingsondersteuning	✓
	7A2.3 Vanuit het CJG organiseren van jeugdhulp door middel van jeugd & gezinsteams	✓
7A3 Goede specialistische hulp beschikbaar	7A3.1 Het doen organiseren van specialistische hulp	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7A Jeugd

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 7B Peuterspeelopvang en kinderopvang

Doel	Prestatie	
7B1 Kwalitatief goed en toegankelijk aanbod van kindercentra	7B1.1 Zorg dragen voor voldoende aanbod peuterspeelopvang	✓
	7B1.2 Waarborgen kwaliteit kinderopvang / peuterspeelopvang	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7B Peuterspeelopvang en kinderopvang

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Doel	Prestatie	
7C1 Goede onderwijskansen voor doelgroepkinderen tot twaalf jaar	7C1.1 Waarborgen van aanbod, kwaliteit en deelname aan voor- en vroegschoolse educatie	✓
	7C1.2 Stimuleren hoogwaardig taalaanbod op onderwijskansenscholen	✓
	7C1.3 Doen bevorderen van ouderbetrokkenheid bij doelgroepkinderen	✓
7C2 Goede onderwijs-ondersteuning en samenwerking in het onderwijs	7C2.1 Ondersteunen zorg voor leerlingen met specifieke behoeften	✓
	7C2.2 Stimuleren samenwerking en voorzieningen in het onderwijs	✓
7C3 Leidse accenten	7C3.1 Stimuleren van het aanbod waarin leerlingen hun eigen talenten kunnen ontwikkelen in een doorlopende leerlijn	✓
	7C3.2 Stimuleren dat leerlingen worden voorbereid op een internationale samenleving	✓
	7C3.3 Bevorderen van buitenschools leren door samenwerking van onderwijs, bedrijven en instellingen	✓
7C4 Zoveel mogelijk leerlingen worden behouden voor het onderwijs en halen een startkwalificatie	7C4.1 Sturing geven op uitvalcijfers met RMC werkplan en het gericht inzetten van projecten	✓
	7C4.2 Tegengaan verzuim leerplichtigen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7C Onderwijsbeleid

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

Doel	Prestatie	
7D1 Goede kwantiteit en kwaliteit van onderwijshuisvesting	7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen	÷
	7D1.2 In stand houden van de bestaande gymnastieklokalen door onderhoud en aanpassingen	✓
	7D1.3 Uitvoering van de overige wettelijke taken zoals ozb, schadeherstel en bekostiging gymnastiekonderwijs	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 7D Onderwijshuisvesting

7D1.1 Realisatie van nieuwbouw, uitbreiding en vervanging van lesgebouwen en gymnastieklokalen
Door vooral de sterk stijgende bouwkosten, maar ook door factoren als stedenbouwkundige inpassingsproblemen en monumentenstatus die niet zijn verdisconteerd in de huidige normkostensystematiek, staat de financiering van scholenbouwprojecten onder druk. De oorspronkelijke planning van het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs 2019-2030 (IHP) is daardoor binnen de gestelde financiële kaders niet meer uitvoerbaar. Er is besloten om samen met de schoolbesturen van Leiden binnen deze financiële kaders tot een nieuwe haalbare prioritering van de scholenbouwprojecten te komen. Het streven is deze herziening van het IHP voor de volgende Kaderbrief te hebben gerealiseerd.

3.7.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 7 Jeugd en onderwijs (- = voordeel)

Er zijn geen financiele afwijkingen binnen dit programma.

3.7.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:
Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:
Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

8

Cultuur, sport en recreatie

Cultuur, sport en recreatie

Programmanummer	8
Commissie	Onderwijs en Samenleving, Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Werk, Inkomen, Economie & Cultuur Kennis, Onderwijs, Sport en Financiën Bestuur, Veiligheid en Handhaving Duurzaamheid, Mobiliteit & Beheer Openbare Ruimte

De missie van het programma Cultuur, sport en recreatie luidt:
Cultuur, cultuurhistorie, sport en evenementen zijn van grote waarde voor de versterking van de positie van Leiden in de regio Randstad. Bovendien zijn sport, recreatie, evenementen en cultuur, belangrijk voor de sociale structuur van de stad. Het aanbod van voorzieningen zal toegankelijk zijn om de ontwikkeling en ontspanning van inwoners te verzekeren en onderscheidend om de centrumfunctie voor bezoekers te benutten.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
In grote lijnen loopt de uitvoering van de doelen en prestaties van dit programma in de pas met de begroting.

3.8.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 8A Cultuur

Doel	Prestatie	
8A1 Cultuur heeft een breed en divers aanbod met meer kwaliteit en vernieuwing; musea en podia zetten Leiden nationaal en regionaal op de kaart	8A1.1 Doen aanbieden van een breed en divers kunst- en cultuurprogramma door de gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen; verbeteren van het aanbod met (pop)muziek en film	✓
	8A1.2 Exploitatie Museum de Lakenhal	✓
	8A1.3 Restauratie en nieuwbouw Museum de Lakenhal	✓
8A2 Culturele levendigheid en culturele identiteit van de (binnen)stad	8A2.1 Doen bevorderen van de culturele levendigheid van de (binnen)stad door met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuurinstellingen afspraken te maken over: 1. het gebruik van stad als podium, 2. het ontwikkelen van het Cultuurkwartier als kloppend hart, 3. het verbinden van cultuur met kennis en historie, 4. het aangaan van partnerschappen met andere sectoren	✓
	8A2.2 Meer plek en aandacht creëren voor beeldende kunst in de openbare ruimte	✓
	8A2.3 Beschikbaar stellen van incidentele subsidie voor bijzondere kunst- en cultuurprojecten en -initiatieven	✓
8A3 Cultuur (ver)bindt en ontwikkelt talenten en activiteiten die passen bij Leiden, Stad van ontdekkingen	8A3.1 Doen aanbieden van een breed en diverse cultuureducatief programma door de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen	÷
	8A3.2 Afspraken maken met de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen over: 1. speciale aandacht voor de ontdekking en ontwikkeling van talent en 2. speciale aandacht voor jongeren, kenniswerkers en expats	✓
	8A3.3 Bevorderen van een productieklimaat waarin makers en amateurkunst zichtbaar zijn in de stad	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8A Cultuur

8A3.1 Doen aanbieden van een breed en diverse cultuureducatief programma door de gemeentelijke en/of gesubsidieerde kunst- en cultuureducatie-instellingen
De doorontwikkeling van BplusC is nog niet gerealiseerd. Aan het eind van het jaar komt een integraal voorstel met betrekking tot huisvesting en financiën van BplusC.

Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Doel	Prestatie	
8B1 Het Leids verleden wordt duurzaam ingezet als onderscheidende kracht: kennis en collecties op het gebied van cultureel erfgoed zijn bruikbaar voor diverse groepen en het cultureel erfgoed wordt behouden voor toekomstige generaties. Leiden staat met al haar erfgoedkennis en –collecties nationaal en internationaal aan de top (ambitie I); Leiden wil haar historische omgevingskwaliteit behouden, benutten en versterken voor een aantrekkelijke, vitale en toekomstbestendige stad (ambitie II); Leiden bruist van erfgoedbeleving voor en door bewoners en bezoekers (ambitie III).	8B1.1 Exploitatie en beheer Erfgoed Leiden en Omstreken	✓
	8B1.2 Exploitatie en beheer Molen de Valk	✓
	8B1.3 Toezicht en handhaven monumenten	✓
	8B1.4 Uitvoeren erfgoedbeleid met partners	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8B Cultureel erfgoed

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 8C Sport

Doel	Prestatie	
8C1 Leiden zorgt voor voldoende en kwalitatief goede sportvoorzieningen	8C1.1 Exploiteren, beheren en onderhouden van de gemeentelijke sportaccommodaties (sporthallen, zwembaden, sportvelden, tennisbanen en overige sportaccommodaties)	✓
	8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2019	÷
8C2 Leiden ondersteunt haar sportverenigingen zodat ze sterk zijn en naast hun sportfunctie ook een maatschappelijke functie vervullen	8C2.1 Ondersteunen van sportverenigingen	✓
8C3 Leiden stimuleert dat alle inwoners meer sporten en bewegen	8C3.1 Organiseren van kennismakingscursussen	✓
	8C3.2 Stimuleren en faciliteren van sportevenementen (Marathon, Singelloop) door subsidiëring	✓
	8C3.3 Verstrekken van sportstimuleringssubsidies	✓
	8C3.4 Ondersteunen en faciliteren topsport	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8C Sport

8C1.2 Uitvoering geven aan het sportaccommodatieplan v.w.b. de jaarschijf 2019
De Europese aanbesteding voor de nieuwbouw binnenbad-ijshal De Vliet moest beëindigd worden. Een nieuwe aanbestedingsprocedure is nog in voorbereiding. Het effect van de vertraging is dat bestaande accommodaties (het Vijf Meibad en de IJshal aan de Vondellaan) langer open moeten blijven. Naar verwachting zal de raad hierover in het vierde kwartaal geïnformeerd worden.

Beleidsterrein 8D Recreatie

Doel	Prestatie	
8D1 Voldoende recreatieve mogelijkheden voor Leidenaren	8D1.1 Beheer en exploitatie van Jeugddorp Zuid-West	✓
	8D1.2 Beheer en exploitatie van volkstuinen	✓
	8D1.3 Verstrekken van subsidie aan amateurtuinders	✓
8D2 Voldoende onderscheidende evenementen ter versterking van de levendigheid in de stad, het aantrekken van extra bezoekers en versterking van de lokale economie	8D2.1 Evenementencoördinatie	✓
	8D2.2 Be-/afhandelen van aanvragen evenementenvergunning	✓
	8D2.3 Ondersteunen van de drie grootschalige en overige evenementen	✓
	8D2.4 Verstrekken van evenementensubsidie	✓
	8D2.5 Meerjarige resultaatafspraken met organisatoren van identiteitversterkende evenementen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 8D Recreatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.8.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 8 Cultuur, sport en recreatie
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
8.01	Organisatie 2 en 3 oktober	L	150	-	-	-	I	Henri Lenferink
8.01	Organisatie 2 en 3 oktober	B	-40	-	-	-	I	Henri Lenferink
	Budgetneutrale wijzigingen							
	Resultaat programma 8		**110**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 8		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**110**	**-**	**-**	**-**		

3.8.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Organisatie 2 en 3 oktober
In het rapport 'Beheersbare drukte' over het crowdmanagement tijdens de viering van het Leids ontzet op 2 en 3 oktober 2018 zijn een aantal aanbevelingen gedaan die bij de viering in 2019 worden opgevolgd. Het opvolgen van een aantal aanbevelingen veroorzaakt onvoorziene kostenstijgingen van € 110.000. Het betreft o.a. het plaatsen van hekken rond het evenemententerrein bij het Stadhuisplein, de Nieuwe Rijn, Hooglandse Kerk en de Waag, het inhuren van extra verkeersregelaars en de kosten voor de begeleiding door het Event Safety Institute.

Budgetneutrale wijzigingen:
Niet van toepassing.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

9

Maatschappelijke ondersteuning

Maatschappelijke ondersteuning

Programmanummer	9
Commissie	Onderwijs en Samenleving
Portefeuille(s)	Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn

De missie van het programma Maatschappelijke ondersteuning luidt:
De gemeente Leiden wil een stad zijn waarin alle mensen, inclusief die met een zorgbehoefte, actief kunnen participeren en zelf de regie in handen hebben bij de wijze waarop hun zorgbehoefte wordt vervuld. Het gemeentelijke beleid is gericht op het activeren van mensen om hen in staat te stellen zelf deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast organiseren we een vangnet voor de ondersteuning van zeer kwetsbare burgers die onvoldoende in staat zijn om voor zichzelf te zorgen.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
De uitvoering van de afgesproken prestaties om de doelen te bereiken loopt in grote lijnen conform planning. Het voorkomen van dakloosheid blijft moeilijk, vanwege de complexiteit van de problemen en de neiging om zorg te mijden bij een deel van de doelgroep. De instroom blijft onverminderd hoog, ondanks de inspanningen om dit te voorkomen.
Leiden heeft onvoldoende huisvestingsmogelijkheden voor Leidenaren die kunnen uitstromen uit de maatschappelijke opvang. Dit betreft zowel alleenstaanden, gezinnen als jongeren.

3.9.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

Doel	Prestatie	
9A1 Sociale binding en participatie van inwoners is hoog	9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk	÷
	9A1.2 Doen organiseren van activiteiten die maatschappelijke participatie bevorderen en sociaal isolement voorkomen	✓
	9A1.3 Doen bevorderen van cliëntbetrokkenheid en publieksparticipatie op het gebied van maatschappelijke ondersteuning	✓
	9A1.4 Opdracht geven voor het uitvoeren van de vijf basisfuncties voor lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9A Sociale binding en participatie

9A1.1 Doen organiseren van een passend voorzieningenaanbod dat aansluit op de sociale situatie van de wijk
Op 3 juni 2019 heeft het college de notitie 'Op weg naar de toekomstige Sterke Sociale Basis' vastgesteld. In deze notitie beschrijven we de belangrijkste inzichten uit de analysefase en is op basis daarvan de toekomstige werkwijze uitgewerkt.
Om meer te kunnen sturen op de opgave in wijken en versnippering te voorkomen, gaat de gemeente werken met een themagerichte benadering voor het professionele welzijnswerk. Er zijn drie thema's benoemd, die samen met samenwerkingspartners zijn opgesteld: Opgroeien, Samen Meedoen en Basiskracht. Elk thema bestaat uit een verzameling van activiteiten of inspanningen die bijdragen aan beleidsdoelen van de gemeente. Vrijwilligersorganisaties kunnen gewoon subsidie aanvragen zoals ze gewend waren, maar daarbij wordt wel gevraagd om aan te sluiten bij de drie genoemde thema's.

Beleidsterrein 9B Preventie

Doel	Prestatie	
9B1 Burgers zijn zo zelfredzaam mogelijk	9B1.1 Organiseren van een samenhangend aanbod van informatieverstrekking, advies en cliëntondersteuning	✓
9B2 Gezondheidsproblemen worden voorkomen	9B2.1 Uitvoeren van wettelijke taken basisgezondheidszorg	✓
	9B2.2 Uitvoeren van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9B Preventie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 9C Ondersteuning

Doel	Prestatie	
9C1 Integraal zorg en ondersteuning op maat	9C1.1 Organiseren toegang zorg en welzijn door middel van sociale wijkteams	✓
9C2 Mensen met een beperking zijn in staat zelfstandig te leven	9C2.1 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van algemene Wmo-voorzieningen	✓
	9C2.2 Organiseren van een samenhangend en passend aanbod van maatwerk Wmo-voorzieningen	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9C Ondersteuning

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

Doel	Prestatie	
9D1 Stabiele leefsituatie voor kwetsbare groepen	9D1.1 Uitvoering geven aan preventie en herstel t.a.v. verslaving en dak- en thuisloosheid	✓
	9D1.2 Uitvoering geven aan toeleiding naar zorg van mensen met verslavings- en psychiatrische problematiek en begeleiding van ex-gedetineerden en vreemdelingen in nood	✓
	9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen	÷
	9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen	÷
9D2 Verminderen van (de gevolgen van) huiselijk geweld	9D2.1 Uitvoering geven aan maatregelen die het voorkómen van geweld in huiselijke kring, het stoppen van geweld en het herstel van veiligheid in het huishouden of gezin bevorderen	✓
	9D2.2 Uitvoering geven aan opvang van slachtoffers van geweld in huiselijke kring	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 9D Kwetsbare groepen

9D1.3 Uitvoering geven aan opvang en huisvesting van kwetsbare groepen
Conform het in de regio vastgestelde Beleidskader Maatschappelijke zorg (RV 16.0106) worden er in de regio vorderingen gemaakt in het realiseren van diverse vormen van wonen met zorg/begeleiding. Desalniettemin moet er nog veel gebeuren op weg naar de decentralisatie van de maatschappelijke zorg per 2021, te meer daar het veel tijd en moeite kost om dergelijke woonruimte te realiseren. Voor specifieke groepen als zwerfjongeren en voor mensen met dubbeldiagnose problematiek is er momenteel een groot tekort aan kleinschalige (beschermde) woonvormen. Door schaarste aan betaalbare sociale huurwoningen is daarnaast gebrek aan uitstroommogelijkheden. Met betrekking tot statushouders verwachten we, samen met de Leidse woningcorporaties, de volledige huisvestingstaakstelling te realiseren. We zijn hierbij wel afhankelijk van externe factoren, zoals de verhouding tussen de vraag naar en het aanbod van passende huisvesting voor statushouders.

9D1.4 Uitvoering geven aan beschermd wonen
De taak beschermd wonen wordt conform vastgesteld beleid en binnen de beschikbare financiële kaders uitgevoerd. Tegelijkertijd is er sprake van een oplopende wachtlijst. Deze wachtlijst heeft de volle aandacht en er wordt op verschillende manieren inzet gepleegd om de wachtlijst te verkorten. Enerzijds door de realisatie van nieuwe woon-zorg vormen, anderzijds middels pilots gericht op het versterken van de ambulante ondersteuningsstructuur.

3.9.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 9 Maatschappelijke ondersteuning
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
	Budgetneutrale wijzigingen							
9.01	WMO Maatwerkvoorzieningen	L	-1.287	-	-	-	I	Marleen Damen
9.01	WMO Maatwerkvoorzieningen	B	-300	-	-	-	I	Marleen Damen
9.01	WMO Maatwerkvoorzieningen	B	1.587	-	-	-	I	Paul Dirkse
	Resultaat programma 9		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 9		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**-**	**-**	**-**	**-**		

3.9.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:
Niet van toepassing.

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet huisvesting statushouders
Voorgesteld wordt de dekking van het krediet Huisvesting vergunninghouders (verplaatsing van de 16 woningen aan de Sumatrastraat), zoals bij de Eerste Bestuursrapportage 2019 beschikbaar is gesteld, aan te passen door de bijdrage uit de voorziening huisvesting statushouders met € 12.339 te verlagen en dit bedrag in plaats daarvan te dekken door een bijdrage uit de exploitatie.

WMO Maatwerkvoorzieningen
De stijging van het aantal gebruikers groepsbegeleiding is ver achtergebleven bij de prognose die opgenomen is in de Eerste Bestuursrapportage 2019. Dat levert een incidenteel voordeel op van € 787.000. De bijgestelde prognose is structureel al verwerkt in de begroting. De opbrengst aan eigen bijdragen voor huishoudelijke hulp en begeleiding valt € 300.000 hoger uit en er is een positief afwikkelingsverschil van € 200.000 uit 2018 inzake huishoudelijke hulp en begeleiding. Er ontstaat een onderschrijding op het budget voor financiële tegemoetkoming chronisch zieken van € 100.000. De afrekening van de subsidie aan de SWT Leiden over 2018 heeft geleid tot een voordeel van € 200.000.
Het totale voordeel van in totaal € 1.587.000 wordt gedoteerd aan de reserve Sociaal Domein.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

10

Werk en inkomen

Werk en inkomen

Programmanummer	10
Commissie	Werk en Middelen
Portefeuille(s)	Werk. Inkomen, Economie & Cultuur Gezondheid, Jeugdzorg & Welzijn Bestuur, Veiligheid en Handhaving

De missie van het programma Werk en inkomen luidt:
De gemeente Leiden stimuleert haar inwoners om door werk zelfstandig in het bestaan te voorzien, bevordert maatschappelijke participatie en biedt waar nodig een financieel vangnet.
Stand van zaken bij Bestuursrapportage
De uitvoering van de afgesproken prestaties om de doelen te bereiken loopt conform planning. In verband met de herziening van het armoede- minimabeleid zal in een aantal gevallen een grotere rol worden toebedeeld aan subsidiepartners.

3.10.1 Doelenbomen

Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Doel	Prestatie	
10A1 Leidenaren hebben werk en zijn daardoor minder uitkeringsafhankelijk	10A1.1 Inzetten van re-integratie en participatievoorzieningen	✓
	10A1.2 Aanbieden volwasseneneducatie	✓
	10A1.3 Inzetten projecten JA	✓
10A2 Mensen met loonwaarde onder het wettelijk minimumloon werken zo regulier mogelijk	10A2.1 Inzetten sociale werkvoorziening	✓
	10A2.2 Inzetten beschut werk	✓
	10A2.3 Inzetten loonkostensubsidie	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10A Arbeidsparticipatie

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima

Doel	Prestatie	
10B1 Minima doen mee in de samenleving en raken niet in een sociaal isolement	10B1.1 Uitvoeren declaratieregeling en behandelen aanvragen overige participatie bevorderende voorzieningen	✓
	10B1.2 Ondersteunen van mensen die gebruik maken van een bijstandsuitkering om actief te zijn in de samenleving en niet ín een sociaal isolement te raken	✓
10B2 Armoedebestrijding	10B2.1 Behandelen aanvragen individuele bijzondere bijstand en individuele inkomenstoeslag	✓
	10B2.2 Verstrekken (bijdrage in) premie Collectieve Ziektekostenverzekering Minima	✓
	10B2.3 Verstrekken tegemoetkoming kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie	✓
	10B2.4 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen	✓
	10B2.5 Subsidies minimabeleid	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10B Maatschappelijke participatie en ondersteuning minima
De indicatoren bij 10B zijn in ontwikkeling in verband met het programma Sterke Sociale Basis en de wijziging in het armoedebeleid.

Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Doel	Prestatie	
10C1 Leidenaren (18 t/m AOW-leeftijd) voor wie een financieel vangnet nodig is, ontvangen inkomensondersteuning	10C1.1 Behandelen aanvragen en beheer uitkeringen Participatiewet, Ioaw, Ioaz, Bbz- inkomensvoorzieningen	✓
	10C1.2 Uitvoeren fraudepreventie en opsporen uitkeringsfraude	✓
	10C1.3 Uitvoeren terugvordering en verhaal	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10C Inkomensvoorzieningen

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Doel	Prestatie	
10D1 Het ontstaan dan wel escalatie van problematische schuldensituaties is voorkomen	10D1.1 Uitvoeren van budgetbeheer, stabilisatietrajecten en overige preventieve maatregelen	✓
10D2 Problematische schuldensituaties zijn beheersbaar gemaakt en (zo mogelijk) opgelost	10D2.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	✓

Toelichting doelenboom Beleidsterrein 10D Schuldhulpverlening

Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van begroting.

3.10.2 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 10 Werk en Inkomen
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
10.01	Bijstand (BUIG)	L	-1.000	-	-	-	I	Yvonne van Delft
	Budgetneutrale wijzigingen							
10.02	ESF-subsidie (sociale inclusie)	L	295	-	-	-	I	Yvonne van Delft
10.02	ESF-subsidie (sociale inclusie)	B	-295	-	-	-	I	Yvonne van Delft
	Resultaat programma 10		**-1.000**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma 10		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**-1.000**	**-**	**-**	**-**		

3.10.3 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Bijstand (BUIG)
Ten opzichte van de Eerste Bestuursrapportage is o.a. het aantal bijstandsuitkeringen met circa 100 uitkeringen gedaald. Dat levert een incidenteel voordeel op van € 1,0 miljoen in 2019. Dat betekent dat Leiden voor het eerst sinds jaren overhoudt op het BUIG-budget. Bij de Eerste Bestuursrapportage was al een voordeel van € 1,0 miljoen opgenomen. Er wordt naar verwachting ook een voordeel gerealiseerd in 2020, maar zolang het voorlopige rijksbudget 2020 nog niet is vastgesteld, is het lastig om een schatting te maken over de hoogte van het voordeel. Wel wordt verwacht dat de kosten voor de vangnetuitkeringen in 2020 (ter compensatie tekorten 2018) lager zullen uitvallen dan in 2019. Omdat de kosten voor de vangnetregeling ten laste gaan van het macro BUIG-budget zal er er dan meer overblijven om te verdelen naar de gemeenten.

Budgetneutrale wijzigingen:

ESF-subsidie (sociale inclusie)
De verantwoording van de Europees Structuur Fonds (ESF)-subsidie voor project sociale inclusie is door het agentschap akkoord bevonden. De subsidie is door Leiden aangevraagd en wordt nu uitbetaald aan de scholen (een bedrag van € 294.627).

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

3.11 Algemene dekkingsmiddelen

3.11.1 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 11 Algemene dekkingsmiddelen
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
AD2	Algemene Uitkering	B	2.518	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD3	Actualisatie kapitaallasten	L	0	-	-	-	S	Martine Leewis
AD3	Actualisatie kapitaallasten	L	27	-	-	-	S	Paul Dirkse
AD3	Actualisatie kapitaallasten	L	-6	-	-	-	S	Martine Leewis
AD3	Actualisatie kapitaallasten	L	-96	-	-	-	S	Paul Dirkse
AD4	Financiering	L	-1.206	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD4	Financiering	L	-37	-	-	-	I	Fleur Spijker
	Budgetneutrale wijzigingen							
AD1	Krediet plankosten	L	67	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD1	Krediet plankosten	B	-67	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	B	-5.867	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	L	-1.010	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	B	4.353	-	-	-	I	Paul Dirkse
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	L	1.067	-	-	-	I	Yvonne van Delft
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	B	57	-	-	-	I	Yvonne van Delft
AD5	Algemene Uitkering (taakmutaties)	L	1.400	-	-	-	I	Marleen Damen
	Resultaat Algemene dekkingsmiddelen		**1.200**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
	Totaal budgetoverhevelingen programma AD		**-**	**-**	**-**	**-**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**1.200**	**-**	**-**	**-**		

3.11.2 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Algemene uitkering
De algemene uitkering daalt in 2019 met € 2,5 miljoen op basis van de doorrekening van de mei- en septembercirculaire (de raad is in juni middels een brief geïnformeerd over de ontwikkelingen uit de meicirculaire). De oorzaak van deze tegenvaller is een lagere groei van de rijksuitgaven dan geraamd. Doordat het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van de Rijksuitgaven ontvangen de gemeenten minder geld uit het gemeentefonds.

Actualisatie kapitaallasten
Bij de actualisatie van de afschrijving op de kapitaalgoederen ontstaat er een incidenteel voordeel op de kapitaallasten € 74.000.

Financiering
Bij de Eerste Bestuursrapportage is voor 2019 uitgegaan van het aantrekken van € 182 miljoen aan nieuwe leningen (op basis van de begroting 2019), tegen een rentepercentage van 1,25%. De definitieve financieringsbehoefte over 2019 zal naar verwaching uitkomen op € 90 miljoen. Daarnaast is de rente de afgelopen periode sterk gedaald. De rente op een 25 jaars lening van met lineaire aflossing lag begin maart 2019 op 1,43%. Eind augustus is eenzelfde soort lening afgesloten tegen 0,14%. De lagere financieringsbehoefte en de sterke rentedaling leveren over 2019 een voordeel op van € 1.162.667. Het totale voordeel op het taakveld Treasury bedraagt € 1.243.556. Dit is inclusief de resultaten op de rentbaten, de kosten van het betalingsverkeer, de rentelasten op de rekening courant en de actualisatie van de rentestortingen in enkele reserves.

B**udgetneutrale wijzigingen:**

Krediet plankosten
In de nota Plankosten is besloten dat de reeds gemaakte ambtelijke kosten tijdens de definitiefase zoveel mogelijk terugvloeien in de reserve, dit is in inmiddels (deels) gebeurd voor een aantal projecten. Om het revolverende karakter van plankosten daadwerkelijk uit te voeren is het van belang om deze storting te onttrekken aan de reserve en het bedrag ad € 66.625 weer beschikbaar te laten stellen binnen het krediet Plankosten definitiefase zodat dit bedrag weer opnieuw gebruikt kan worden bij nieuwe projecten.

Algemene Uitkering (taakmutaties)
De taakmutatiies hebben betrekking op wijziging van de integratie-uitkeringen sociaal domein. De bedragen worden verrekend met de bijbehorende budgetten in de programma's. In de brief over de meicirculaire heeft het college de raad hierover geïnformeerd.

Budgetoverhevelingen:
Niet van toepassing.

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

3.12 Overhead, Vpb en onvoorzien

3.12.1 Financiële afwijkingen begroting 2019

Programma 12 Overhead, Vpb en onvoorzien
(- = voordeel)

Nummer	Onderwerp	B/L	2019	2020	2021	2022	I/S	Portefeuillehouder
	Mee- en tegenvallers							
OH02	Accountantskosten	L	42	-	-	-	I	Paul Dirkse
OH03	Servicepunt71	L	600	-	-	-	I	Paul Dirkse
OH05	Facilitaire budgetten	L	150	-	-	-	I	Paul Dirkse
OH06	Toegangsbeveiliging gebouwen	L	70	-	-	-	I	Paul Dirkse
OH10	CAO Loonontwikkeling	L	500	-	-	-	I	Paul Dirkse
	Budgetneutrale wijzigingen							
OH01	Kredietmutaties plankostensystematiek	L	-	11	12	12	S	Martine Leewis
OH01	Kredietmutaties plankostensystematiek	L	-	55	-	-	S	Fleur Spijker
OH01	Kredietmutaties plankostensystematiek	L	-	5	10	14	S	Paul Dirkse
OH01	Kredietmutaties plankostensystematiek	L	-	-71	-21	-25	S	Paul Dirkse
	Resultaat programma Overhead		**1.362**	**-**	**-**	**-**		
	Budgetoverhevelingen							
OH07	Verhuizing naar Level	L	-38	38	-	-	I	Paul Dirkse
OH09	Verhuizing publiekszaken	L	-80	20	20	20	I	Paul Dirkse
	Totaal budgetoverhevelingen programma Overhead		**-118**	**58**	**20**	**20**		
	Resultaat na budgetoverheveling		**1.245**	**58**	**20**	**20**		

3.12.2 Toelichting afwijkingen begroting 2019

Mee- en tegenvallers:

Accountantskosten
Als gevolg van meerwerk tijdens de accountantscontrole bij de jaarrekening 2018 vallen de kosten € 42.400 hoger uit.

Facilitaire budgetten
Diverse ontwikkelingen hebben ervoor gezorgd dat de faciltaire budgetten op verschillende plekken niet meer in overeenstemming zijn met de daadwerkelijke kosten. Zo is in de loop der jaren meer aandacht voor de beveiliging van de panden gekomen, waardoor de kosten structureel met € 50.000 zijn gestegen. Daarnaast bleek - ter voorbereiding op de nieuwe ambtelijke huisvesting - bij een analyse van de facilitaire budgetten dat deze op diverse aspecten structureel te laag waren. Hierdoor is er binnen het totale facilitaire budget

sprake van een tekort van € 150.000. De afgelopen jaren is het tekort binnen andere budgetten opgevangen. Het opvangen van dit tekort blijkt de afgelopen jaren echter steeds lastiger te realiseren (mede omdat de besparingsmogelijkheden zonder fundamentele keuzes niet aanwezig zijn). Bij de overgang naar de nieuwe huisvesting wordt momenteel onderzocht welke mogelijkheden er zijn om dit tekort terug te dringen.

Toegangsbeveiliging gebouwen
Voor een goede beveiliging van gemeentelijke gebouwen is het van belang dat er een nieuwe beveiligd toegangssysteem komt. De beveiligingspassen voldoen niet meer aan de huidige veiligheidseisen (denk bijvoorbeeld aan de kopieerbaarheid van de passen). Het project wordt regionaal opgepakt. Bij het nieuwe Stadskantoor van Leiden zal de regionale toegangspas als eerste locatie operationeel actief zijn. De incidentele kosten bedragen € 70.000 (inzet projectleider en implementatiekosten).

Servicepunt71
De bijdrage voor Servicepunt71 is volgens een indicatieve berekening (deels gebaseerd op de tertaalrapportage) € 0,6 miljoen hoger dan geraamd. Het nadeel wordt o.a. veroorzaakt door meerwerk ICT (extra devices, accounts en thuiswerkplekken) als gevolg van groei in het aantal gebruikers, aanpassing van de leveringsafspraken, de nieuwe CAO, meerwerk jaarrekening 2018 en verbouwing van het Tweelinghuis voor huisvesten van medewerkers VRIS.

CAO-loonontwikkeling
De nieuwe cao voor gemeentepersoneel leidt voor 2019 tot meerkosten als gevolg van een hogere stijging van salarislasten dan de geraamde indexering, een eenmalige uitkering en tegemoetkoming ziektekosten. Per saldo wordt een tegenvaller van € 500.000 opgenomen in deze bestuursrapportage (zie paragraaf '4.2 Personele lasten en externe inhuur' voor nadere toelichting).

Budgetneutrale wijzigingen:

Krediet renovatie gevel stadhuis
Vanuit het onderhoud van het Stadhuis is besloten om de zandstenen gevel aan de Breestraatzijde te renoveren. Hiervoor is in 2019 een krediet beschikbaar gesteld. De bedoeling is altijd geweest dat deze renovatie tegelijkertijd zou worden uitgevoerd met de interne verbouwing van het Stadhuis (project ambtelijke herhuisvesting) zodat de overlast beperkt wordt. Nadat het krediet voor de renovatie van de gevel beschikbaar is gesteld, zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de technische staat van de gevel en naar de mogelijke oplossingen. Ook zijn er proefvlakken op de gevel gezet in de periode van maart tot en met mei van dit jaar om te bepalen welke behandelmethode het beste resultaat oplevert. Naar aanleiding van deze onderzoeken wordt door de specialisten geadviseerd om de gevel te behandelen met laserstralen in plaats van met microstralen. Tevens wordt geadviseerd om een groter oppervlak te behandelen dan in eerste instantie werd aangenomen. Voorgesteld wordt om een aanvullend krediet van € 554.000 beschikbaar te stellen voor deze niet geraamde kosten. De bijbehorende kapitaallasten van € 25.200 kunnen binnen de huidige vastgoedexploitatie worden gedekt.

Kredietmutaties plankostensystematiek
Wegens het aanpassen van de systematiek van plankosten en de nieuwe tariefstructuur voor 2019 is geïnventariseerd welke kredieten hierdoor financiële compensatie nodig hebben. Deze inventarisatie heeft geresulteerd in een twaalftal kredieten die voor compensatie in aanmerking komen voor een totaalbedrag van € 628.353. Voorgesteld wordt de jaarlijkse kapitaallasten die ca. € 25.000 bedragen en in 2020 voor € 55.480 ineens te dekken uit de stelpost voor overhead.

Budgetoverhevelingen:

V*erhuizing naar Level*
Voor de verhuizing van medewerkers van het Stadhuis en Stadsbouwhuis is voor 2019 een budget beschikbaar gesteld. Nu de verhuizing dichterbij komt kunnen we beter inschatten wanneer we welke kosten gaan maken. De inschatting is nu dat een beperkt deel van de kosten betrekking hebben op 2020 (schoon opleveren, kosten om monumentaal meubilair te kunnen opslaan, etc.). Voorgesteld wordt om een deel van het beschikbare budget (een bedrag van € 37.500) over te hevelen naar 2020. Per saldo betreft over de jaren heen een budgetneutrale wijziging.

Verhuizing publiekszaken
Bij de Eerste Bestuursrapportage is incidenteel € 281.600 aan budget toegekend voor de verhuizing naar Level. Een deel van dit budget heeft echter betrekking op kosten in de periode 2020 t/m 2023. Daarom wordt een bedrag van € 80.000 overgeheveld naar de periode 2020 t/m 2023 (€ 20.000 per jaarschijf).

Af te sluiten investeringskredieten:
Niet van toepassing.

3.13 Samenvatting financiële afwijkingen

3.13.1 Rapportage

Het netto resultaat per Programma
(- = voordeel)

Onderstaand is opgenomen een samenvattend overzicht van de resultaten per programma.
Voor een specificatie verwijzen we graag naar de toelichting per programma.

Resultaat per programma inclusief reservemutaties exclusief budgetoverhevelingen

Prg	Naam	2019	2020	2021	2022
1	Bestuur en dienstverlening	161	-	-	-
2	Veiligheid	-	-	-	-
3	Economie en toerisme	-	-	-	-
4	Bereikbaarheid	-	-	-	-
5	Omgevingskwaliteit	307	-	-	-
6	Stedelijke ontwikkeling	75	-	-	-
7	Jeugd en onderwijs	-	-	-	-
8	Sport, cultuur en recreatie	110	-	-	-
9	Welzijn en zorg	-	-	-	-
10	Werk en inkomen	-1.000	-	-	-
AD	Algemene dekkingsmiddelen	1.200	-	-	-
Overhead	Overhead, Vpb en onvoorzien	1.362	-	-	-
	Resultaat te verrekenen met concernreserve	**2.215**	**-**	**-**	**-**

Resultaat per programma exclusief reservemutaties en budgetoverhevelingen

Prg	Naam	2019	2020	2021	2022
1	Bestuur en dienstverlening	161	-	-	-
2	Veiligheid	-	-	-	-
3	Economie en toerisme	-	-	-	-
4	Bereikbaarheid	-	11	11	11
5	Omgevingskwaliteit	347	-	-	-
6	Stedelijke ontwikkeling	-884	-150	-	-
7	Jeugd en onderwijs	-	-	-	-
8	Sport, cultuur en recreatie	110	-	-	-
9	Welzijn en zorg	-1.587	-	-	-
10	Werk en inkomen	-1.000	-	-	-
AD	Algemene dekkingsmiddelen	-2.039	-	-	-
Overhead	Overhead, Vpb en onvoorzien	1.362	-	-	-
	Resultaat voor mutaties in reserves	**-3.530**	**-140**	**11**	**11**
	Mutaties in reserves	5.746	140	-11	-11
	Resultaat te verrekenen met concernreserve	**2.215**	**-**	**-**	**-**

In de tabel hieronder worden de budgetoverhevelingen per programma getoond, waarbij reservemutaties als totaalregel onderaan het overzicht worden getoond.

Budgetoverheveling per programma

Prg	Naam	2019	2020	2021	2022
1	Bestuur en dienstverlening	-	-	-	-
2	Veiligheid	-	-	-	-
3	Economie en toerisme	-	-	-	-
4	Bereikbaarheid	-	-	-	-
5	Omgevingskwaliteit	-	-	-	-
6	Stedelijke ontwikkeling	-	-	-	-
7	Jeugd en onderwijs	-	-	-	-
8	Sport, cultuur en recreatie	-	-	-	-
9	Welzijn en zorg	-	-	-	-
10	Werk en inkomen	-	-	-	-
AD	Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Overhead	Overhead, Vpb en onvoorzien	-118	58	20	20
	Totaal budgetoverheveling (excl. reserves)	**-118**	**58**	**20**	**20**
	Over te hevelen mutaties in reserves	-	-	-	-
	Resultaat te verrekenen met reserve budgetoverheveling	**-118**	**58**	**20**	**20**

Hieronder een uiteenzetting van de verrekeningen met de reserves (specificatie van het onderdeel reserves uit de begrotingswijziging zoals opgenomen in het Raadsbesluit. (+ = verhoging van de reserve / - = verlaging aan de reserve)

Reserve	nr	Onderwerp	Storting/ onttrekking	2019	2020	2021	2022
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Projectvoorstel In Control	Onttrekking	-95.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Vervanging teammanager documenten ivm VRIS	Onttrekking	-90.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	VRIS transitiekosten en de organisatieontwikkelingskosten	Onttrekking	-144.762	-57.169	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	SP71 advisering P2P Proquro	Onttrekking	-50.000			
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Stresstest Deloitte	Onttrekking	-15.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	ICT deelprojectleider Het Leidse Werken	Onttrekking	-130.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Projectleider Het Leidse Werken	Onttrekking	-140.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Verbetertraject projectbureau	Onttrekking	-150.000	-	-	-
Bedrijfsvoeringsreserve concern	Par BV	Proef met tablets	Onttrekking	-25.480	-	-	-
Concernreserve	n.v.t.	Resultaat 2de berap	Onttrekking	-2.215.220	-	-	-
Egalisatiereserve inkomsten bouwleges	06.02	Bouwleges	Storting	1.000.000	-	-	-
Reserve afschrijvingen investeringen	T19	Reserve AI afgesloten kredieten 2018	Storting	4.920	-	-	-
Reserve afschrijvingen investeringen	T29	Haagwegkwartier - Noordelijke sportvelden	Storting	475.000	-	-	-

Reserve	nr	Onderwerp	Storting/ onttrekking	2019	2020	2021	2022
Reserve afschrijvingen investeringen	T29	Haagwegkwartier - Noordelijke sportvelden	Onttrekking	-	-11.875	-11.875	-11.875
Reserve afschrijvingen investeringen	R32	Wijziging renteomslagpercentage 2019	Onttrekking	367	-	-	-
Reserve bedrijfsvoering plankosten	AD.01	Krediet plankosten	Onttrekking	-66.625	-	-	-
Reserve bereikbaarheidsprojecten	T26	Fietsenstalling Herenstraat	Onttrekking	-50.000	-	-	-
Reserve budgetoverheveling	OH.07	Verhuizing naar level	Storting	37.500	-	-	-
Reserve budgetoverheveling	OH.07	Verhuizing naar level	Onttrekking	-	-37.500	-	-
Reserve budgetoverheveling	OH.09	Verhuizing publiekszaken	Storting	80.000	-	-	-
Reserve budgetoverheveling	OH.09	Verhuizing publiekszaken	Onttrekking	-	-20.000	-20.000	-20.000
Reserve duurzaamheidsfondsen	T14	Correctie duurzaamheid	Storting	136.821	-	-	-
Reserve duurzame verstedelijking	04.01	Krediet fietsroute Zoeterwoudseweg	Storting	-	-10.850	-10.772	-10.695
Reserve duurzame verstedelijking	05.01	Communicatiestrategie klimaatadaptatie	Onttrekking	-40.000	-	-	-
Reserve duurzame verstedelijking	T14	Correctie duurzaamheid	Storting	192.923	-	-	-
Reserve grondexploitaties	06.03	Anterieure overeenkomst Ypenburgbocht	Storting	92.400	-	-	-
Reserve grondexploitaties	06.04	Krediet project STEO YNS (De Geus)	Onttrekking	-	-350.000	-	-
Reserve grondexploitaties	06.04	Krediet project STEO YNS (De Geus)	Storting	-	350.000	-	-
Reserve grondexploitaties	06.05	Krediet plankosten Ananasweg	Onttrekking	-193.000	-	-	-
Reserve grondexploitaties	06.07	Planvorming Diamantplein e.o.	Onttrekking	-50.000	-	-	-
Reserve grondexploitaties	06.08	Exploitatiebijdrage ID College Vijfmeilaan	Storting	40.000	-	-	-
Reserve grondexploitaties	06.09	Reserveringsvergoeding Monuta	Storting	70.000	-	-	-
Reserve herontwikkeling Stationsgebied e.o.	06.04	Krediet project STEO YNS (De Geus)	Storting	-	150.397	-	-
Reserve herstructurering woongebieden Ons Doel	AD.04	Financiering	Storting	1.741	-	-	-
Reserve herstructurering woongebieden Ons Doel	R32	Wijziging renteomslagpercentage 2019	Storting	-12.573	-	-	-
Reserve herstructurering woongebieden Portaal	AD.04	Financiering	Storting	-31.267	-	-	-
Reserve herstructurering woongebieden Portaal	R32	Wijziging renteomslagpercentage 2019	Storting	-21	-	-	-
Reserve herstructurering woongebieden SvZ&V	AD.04	Financiering	Storting	-7.541	-	-	-
Reserve herstructurering woongebieden SvZ&V	R32	Wijziging renteomslagpercentage 2019	Storting	-54	-	-	-
Reserve parkeren	T25	Herijking baten en lasten parkeerexploitatie	Onttrekking	24.960	-	-	-
Reserve parkeren	T32	Wijziging renteomslagpercentage 2019	Onttrekking	359.162	-	-	-
Reserve sociaal domein	09.01	WMO Maatwerkvoorzieningen	Onttrekking	1.587.000	-	-	-
Reserve sociaal domein	AD.05	Algemene uitkering (Taakmutaties)	Storting	-1.010.000	-	-	-
Reserve sociaal domein	AD.05	Algemene uitkering (Taakmutaties)	Onttrekking	4.352.894	-	-	-

Reserve	nr	Onderwerp	Storting/ onttrekking	2019	2020	2021	2022
Eindtotaal				**3.939.145**	**13.003**	**-42.647**	**-42.570**

Hoofdstuk 4

4 Paragrafen

4.1 Plankosten

Plankosten – krediet
De huidige opzet van plankosten heeft tot doel plankosten zowel in de fase voor kaderbesluit als na kaderbesluit inzichtelijk te maken, teneinde de beheersbaarheid te waarborgen. Om dit blijvend te monitoren zijn er overzichten voor lijn- en projectmanagers om de uren en de euro's in te zien. Daarnaast zijn voor de plankostenteams personeelstarieven berekend en volgen we de naleving van deze systematiek. Plankosten worden zo goed en sober mogelijk geraamd, bij de kosten wordt sluitende dekking aangegeven, er zijn heldere afspraken gemaakt tussen teams voor de inzet van capaciteit. Bij overschrijdingen van geraamde plankosten wordt een besluit tot aanvullende dekking gevraagd en de stand van het krediet plankosten in definitiefase wordt gevolgd. Ook in 2019 blijven activiteiten als monitoren, evalueren en bijsturen structureel aandacht verdienen.

In bijgevoegde tabel treft u de stand aan van het krediet plankosten in definitiefase. Dit krediet is ingesteld vanuit het oogpunt van transparantie, monitoring en bewaking en wordt gevoed door onttrekkingen aan de reserve bedrijfsvoering plankosten. Elke projectopdracht waarbij voor plankosten in definitiefase een beroep wordt gedaan op het krediet, wordt aan het College ter vaststelling aangeboden. Deze werkwijze is voor het bestuur een goede grondslag voor enerzijds een betere beheersing van plankosten en anderzijds voor prioritering van de projectenportefeuille. Ofwel: het bestuur geeft keer op keer bewust fiat aan het investeren van voorbereidingstijd in projecten en weet precies hoeveel geld hiermee gemoeid is.

Op het moment dat er een kaderbesluit wordt genomen, worden de plankosten meegenomen in de totale lasten van het project en vloeien de reeds gemaakte plankosten in één keer terug in de reserve. In het geval van een project dat afgeschreven wordt en niet uit een reserve wordt gedekt is die eenmalige terugstorting niet mogelijk. Dit betekent dat deze plankosten niet kunnen terugvloeien.

Totaal beschikbaar tot en met 2018	8.085.918
Reeds afgesloten projecten in voorgaande jaren inclusief 2018	- 3.151.546
Reeds afgesloten projecten in 2019	- 1.756.664
Beschikbaar gesteld via werkbegroting 2019 uit de reserve plankosten	598.000
Beschikbaar gesteld via 1e rapp 2019 (50K Kopermolen, 39,8 K Haagse schouw, 92,2K RWS locatie, 92K Zeeheldenbuurt)	274.038
Beschikbaar te stellen via 2e rapp 2019 (Nat. Centrum Biodiv. € 67.9K , Hoge Rijndijk 66.6K)	134.609
Totaal beschikbaar	4.184.356

Projectomschrijving	Leids project of project Derden	B&W besluit	Uren tot kaderbesluit totaal	Begrote kosten tot kaderbesluit
Lopende projecten				€
HOV, corridor Leiden - Katwijk - Noordwijk	Leids project	BW14.0846/ 16.0340	2.310	231.000
Inpasbaarheid en bereikbaarheid busterminal Terweepark	Leids project	BW15.0373	1.950	195.000
Blok Dolfijn-'t schippertje Zeeheldenbuurt	Leids project	BW16.0399	1.000	100.000
Aanvullende uren Blok Dolfijn-'t schippertje	Leids project	BW18.0432	1.174	117.705
Topsporthal Boshuizerlaan, incl. bijraming	Leiden	BW16.0426	2.876	294.800
Herontwikkeling kaasmarkt	Leids project/ Derden	BW16.0400	1.660	166.000
Aanvullende aanvraag uren Kaasmarkt	Leids project	BW18.0404	937	96.000
2e Aanvullende uren Kaasmarkt	Leids project	BW19.0163	1.904	195.119
Turkoois	Derden	BW17.0147	712	72.980
Kopermolen	Derden	BW17.0186	976	100.000
Aanvullende aanvraag uren Kopermolen	Leids project	BW18.0305	2.351	241.000
2e Aanvullende uren Kopermolen	Leids project	BW19.0186	1.268	130.000
Haagse Schouw	Derden	BW17.0543	1.240	127.100
Hoge Rijndijk 5	Derden	BW18.0070	1.300	133.250
Haarlemmerstraatgarage	Leids project	BW18.0083	1.326	135.915
Wijksportpark Roomburg	Leids project	BW18.0643	521	79.000
Herontwikk Energiepark e.o.	Leids project	BW18.0410	1.810	185.525
Herontwikk Energiepark e.o. (onderz.kn)	Leids project	BW18.0410	0	50.000
Aanvullende uren Energiepark	Leids project	BW19.0304	922	94.500
Aanvullende onderzoekskosten	Leids project	BW19.0304	0	34.000
2e Aanvullende uren Energiepark	Leids project	BW19.0357	1.951	200.000
2e Aanvullende onderzoekskosten	Leids project	BW19.0357	0	75.000
Renovatie Trien Semlerstraat	Leids project	BW18.0571	1.260	129.150
Diamantplein e.o.	Leids project	BW19.0333	1.610	165.000
Paardenwei	Leids project/ derden		2.770	283.925
Totale onttrekking			**33.828**	**3.631.969**
Resterend bedrag voor 2019				**552.387**

Plankosten – reserve
Bij de instelling van de reserve bedrijfsvoering plankosten, waaruit het krediet plankosten definitiefase is gedekt, is vastgelegd dat deze primair bedoeld is voor dekking van de plankosten van projecten in definitiefase en secundair voor het oplossen van knelpunten met betrekking tot deze systematiek. Bij deze bestuursrapportage wordt de reserve bedrijfsvoering plankosten met twee dotaties gevoed, één voor Hoge Rijndijk 5 en één voor Nationaal Centrum Biodiversiteit. Deze bedragen dienen weer beschikbaar gesteld te worden zodat nieuwe projecten in definitiefase van start kunnen gaan.

4.2 Personele lasten en externe inhuur

Inleiding
Zoals gebruikelijk nemen we in de Tweede Bestuursrapportage een prognose op van de personele lasten ten opzichte van de begroting. Deze prognose is gebaseerd op een schatting van alle uitgaven en inkomsten op het gebied van salarislasten en externe inhuur van de gemeentelijke teams en instellingen.

De prognose is exclusief gegevens van DZB, deze zijn in zijn geheel opgenomen onder programma 10 'Werk en Inkomen'.

	Totaal budget	Totaal uitgaven/ inkomsten	Vrije ruimte	Percentage inhuur
GEMEENTEBREED TOTAAL				
salarislasten	86.060.290	87.261.405	-1.201.115	
interne inhuur	718.926	2.235.091	-1.516.165	
externe inhuur	13.474.500	19.451.046	-5.976.546	
budgetten ter dekking salarislasten en inhuur	6.686.376	208.651	6.477.725	
doorbelasting naar investeringen/grex	-15.749.800	-14.836.042	-913.758	
inkomsten ter dekking salarislasten en inhuur	-1.037.985	-3.641.119	2.603.134	
RESULTAAT	90.152.307	90.679.031	-526.724	18,2%

Resultaat
Op basis van het verloop van de kosten in het eerste halfjaar, wordt per saldo een negatief resultaat van € 526.724 verwacht op de salarislasten en inhuur van de gemeentelijke teams en instellingen.

Per september 2019 is de CAO 2019-2020 voor de ambtenaren vastgesteld. In de salarisbegroting was wel voor een deel rekening gehouden met de nieuwe cao maar het geraamde bedrag is onvoldoende om de meerkosten van € 778.508 (loonsverhoging, eenmalige uitkering en tegemoetkoming ziektekosten) als gevolg van de cao te kunnen dekken.

Het nadeel van deze prognose kan dan ook volledig als het effect van de cao worden beschouwd. Uiteraard zal in de laatste maanden van dit jaar een grote inspanning worden geleverd om het negatieve resultaat terug te dringen. In het saldo van deze bestuursrapportage is nu een tegenvaller van € 500.000 opgenomen (zie programma Overhead, Vpb en onvoorzien).

Gebruikte rubrieken
Naast de formatiebegroting zijn er voor salarislasten en inhuur meer budgetten in de begroting beschikbaar uit projectgelden, investeringen en grondexploitatie (grex). Daarnaast zetten we medewerkers in voor taken bij derden waarbij de kosten worden doorberekend. Deze budgetten en inkomsten zijn apart in het overzicht opgenomen.

Inhuur
De interne inhuur betreft alle inhuur van medewerkers van andere teams en van medewerkers van de vier gemeenten en het Servicepunt. Deze inhuur gebeurt in de vorm van flexatures en andere tijdelijke inhuur. Daarnaast wordt hierbij ook inhuur van andere overheidsinstellingen meegerekend.

Het onderscheid interne en externe inhuur wordt gemaakt omdat de overheid interne inhuur niet meetelt met het percentage inhuur. Het percentage inhuur is de externe inhuur in verhouding tot de beschikbare budgetten voor salarislasten én inhuur.

In totaal wordt 18,2% van het beschikbare budget gebruikt voor externe inhuur. De personeelsmonitor over 2018 van het Arbeidsmarkt & Opleidingsfonds gemeenten meldt voor 100.000+ gemeenten een percentage van 21%. In 2018 was bij gemeente Leiden het realisatiepercentage 21,5%. De huidige daling voor 2019 is met name het gevolg van een concreet plan bij het projectbureau om inhuur om te zetten in vaste aanstellingen.

Voor de vele – vaak eenmalige – activiteiten en projecten in de stad huren we meer in dan begroot. Daar staat tegenover dat deze kosten voor het grootste deel worden gedekt binnen het betreffende project.

4.3 Bedrijfsvoeringsreserve concern

De reserve bedrijfsvoering concern heeft als primaire functie het opvangen van jaarlijkse fluctuaties in de bedrijfsvoering en heeft om die reden een egaliserend karakter. Secundair kan deze reserve worden aangewend ter oplossing van knelpunten in de bedrijfsvoering. De voeding van deze reserve vindt o.a. plaats bij de bestemming van het rekeningresultaat.

Bedrijfsvoeringsreserve concern	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**
Stand reserve per 1-1-2019	1.479.597	1.033.692	68.779	69.223
Toevoeging 2019	828.464			
Saldo 2019	**2.308.061**			
Onttrekkingen				
kapitaallasten bedrijfsmiddelen	-127	516	444	-229
Tweede Bestuursrapportage 2016				
Proef met tablets	-25.480			
Organisatieontwikkeling (kaderbrief 2017-2020) - 'Ontwikkelpool'	1.000.000			
Eerste Bestuursrapportage 2017				
Ontwikkelpool (personeel en overige kosten)	-1.000.000	-698.260		
Tweede Bestuursrapportage 2017				
Urban Data Center Leiden	-75.000			
Eerste Bestuursrapportage 2018				
Verbetertrajecten LEV	-144.000			
Tweede Bestuursrapportage 2018				
verbetering werkwijze participatie	-40.000			
meerwerk Servicepunt71 (project huisvesting / Leidse werken)	-225.000	-210.000		
Tweede Bestuursrapportage 2019				
projectvoorstel In Control	-95.000			
vervanging teammanager documenten ivm VRIS	-90.000			
VRIS transitiekosten en de organisatieontwikkelingskosten	-144.762	-57.169		
SP71 advisering P2P Proquro	-50.000			
stresstest Deloitte	-15.000			
ICT deelprojectleider Het Leidse Werken	-130.000			
projectleider Het Leidse Werken	-140.000			
verbetertraject projectbureau	-150.000			
Verwachte stand per 31-12	**983.692**	**18.779**	**19.223**	**18.994**

In 2019 is € 828.464 gedoteerd aan de reserve. In deze bestuursrapportage worden de volgende mutaties in de begroting verwerkt:

- een bedrag van € 95.000 voor projectvoorstel In Control waarmee we in een tweejarig traject via pilots werken aan vernieuwing van de interne audits. In diverse administratieve processen produceren we als gemeente grote hoeveelheden data. Via innovatieve werkwijzen onderzoeken we de data en achterhalen we beter en sneller of onze processen rechtmatig en doelmatig verlopen.
- voor de vervanging van de teammanager die wordt ingezet binnen VRIS is € 90.000 gereserveerd.
- de overgang van van de medewerkers binnen VRIS leidt tot incidentele transitiekosten; voor 2019 bedragen deze kosten € 145.000 en voor 2020 € 57.000.
- de invoering van Proquro leidt tot extra personele inzet binnen Servicepunt71, voor 2019 extra incidentele kosten van € 50.000.
- een bedrag van € 15.000 voor het uitvoeren van een stresstest door Deloitte.
- onderdeel van Het Leidse Werken (HLW) is de vervanging van de gehele ICT, hiervoor is binnen het project HLW de inzet van een deelprojectleider van Servicepunt71 noodzakelijk (een bedrag van € 130.000).
- Het project HLW vraagt specifieke kennis en tijd om het project aan te sturen en te coördineren, hiervoor is een externe projectmanager aangetrokken (een bedrag van € 140.000).
- voor het Plan van Aanpak voor het opstellen van verbeterprocessen binnen het projectbureau is € 150.000 beschikbaar gesteld.

4.4 Taakstellingen

De raad wordt via de planning- en controlcyclus over de voortgang van de realisatie van de taakstellingen geïnformeerd. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de hoogte van taakstellingen in 2019, de wijzigingen bij deze rapportage, en de wijze waarop wij nog openstaande taakstellingen in 2019 willen realiseren.

NB: taakstellingen staan weergegeven als negatief bedrag (korting op het budget).

	Huidige taakstelling	Wijziging rapportage	Resterende taakstellingen
Centrale taakstelling			
VRIS applicatierationalisatie	-337.000		-337.000
Totaal	**-337.000**		**-337.000**
Toebedeelde taakstelling			
Beheer	-290.000		-290.000
Sportaccommodaties	-62.000		-62.000
Gegevens	-101.000	101.000	-
Overig	-24.000		-24.000
Totaal	**-477.000**		**-477.000**
Eindtotaal	**-814.000**		**-713.000**

Voor 2019 is de resterende opgave aan taakstellingen een bedrag van € 713.000. In de resterende periode zal bekeken worden op welke wijze we de overige taakstellingen alsnog kunnen invullen.

VRIS applicatierationalisatie
Dit is een taakstelling in verband met beoogde besparingen als gevolg van efficiënter regionaal samenwerken (o.a. applicatierationalisatie) in het kader van het programma VRIS (Verbetering van de Samenwerking op informatisering). Momenteel wordt onderzocht op welke wijze deze taakstelling over 2019 ingevuld kan worden. Het al dan niet behalen van de taakstelling is onzeker in verband met de toenemende eisen en wensen op het gebied van digitalisering, informatieveiligheid en privacy. Juist in relatie tot deze eisen en wensen hebben gemeenten gezamenlijk in VNG verband de behoefte geformuleerd aan nieuwe architectuurprincipes met de titel 'Common Ground', waardoor we minder vast komen te zitten in de huidige legacy (oude systemen). Bijna alle gemeenten zitten met dezelfde dilemma's. Bij de Kaderbrief 2021-2024 maken wij opnieuw een inschatting van de haalbaarheid van deze taakstelling en gaan we ook verder in op de ontwikkeling van 'Common Ground'.

Beheer

In afgelopen jaren heeft ons college voor meerdere miljoenen structureel bezuinigd op het beheer van de stad waarbij het kwaliteitsniveau zoveel mogelijk is gehandhaafd. Op dit moment staat er nog een inkooptaakstelling van € 290.000 voor het beheer van de stad. Deze zullen wij voor 2019 nog incidenteel proberen te realiseren door bij te sturen binnen de begroting. Vanaf 2020 zal de taakstelling structureel worden geschrapt omdat deze niet haalbaar is vanwege stijgende marktprijzen in de huidige hoogconjunctuur.

Sportaccommodaties
De totale structurele taakstelling op het domein sport bedroeg € 788.000. Deze taakstelling is grotendeels structureel ingevuld. Het grootste deel hiervan (2/3 deel) is gerealiseerd door efficiencymaatregelen in de organisatie. Daarnaast is een verhoging van de inkomsten gerealiseerd door de ontwikkeling van nieuwe activiteiten in vooral de zwembaden. Het is gelukt om alsnog een extra besparing te realiseren (structureel) op personeelskosten door een innovatieve wijze van inroosteren van de medewerkers. Hierdoor is de inhuur van externen drastisch afgenomen. Met deze besparing op personeelskosten is de taakstelling teruggebracht tot € 62.000. Momenteel onderzoeken wij op welke wijze we het restant van de taakstelling over 2019 gaan invullen.

Team Gegevens
Binnen Team Gegevens is de taakstelling van ruim € 100.000 voor 2019 volledig ingevuld.

Overige
Binnen de gemeente zijn er verspreid binnen de diverse afdelingen nog een aantal kleinere taakstellingen die in de resterende periode zullen worden ingevuld.

4.5 Halfjaarsrapportage MeerjarenPerspectief Grondexploitaties (MPG)

Met deze paragraaf geeft het college invulling aan de motie uit 2014 om twee keer per jaar te rapporteren over de grondexploitaties, éénmaal bij de jaarstukken en een tweede moment na het zomerreces en voor de begroting. Rapportage over grondexploitaties in voorbereiding in het Stationsgebied vindt jaarlijks plaats in het MPG, dus eerstvolgend in het MPG 2020.

Ten behoeve van de rapportage zijn alle grondexploitaties opnieuw doorgerekend aan de hand van de meest recente informatie. Hiermee zijn de grondexploitaties feitelijk geactualiseerd. De bijgestelde resultaten zullen echter niet tussentijds, middels een begrotingswijziging worden geformaliseerd. Hiervoor is het nodig dat de gemeenteraad alle geactualiseerde versies van de grondexploitaties afzonderlijk vaststelt. Dit gebeurt één keer per jaar middels het "Meerjaren Perspectief Grondexploitaties"(MPG), onderdeel van de jaarstukken.

De stoplichtrapportage bij tabel 1.3 geeft aan in hoeverre een project zich ontwikkelt volgens de verwachting in het MPG 2019. Als de status oranje of rood is, wordt dit nader toegelicht.

Resultaten en risico's

Onderstaande tabel 1.1 toont de resultaten zoals vastgesteld bij het MPG 2019 en vergelijkt deze met de resultaten medio 2019. De resultaten medio 2019 zijn opgesteld op basis van ontwikkelingen die zich het afgelopen half jaar hebben voorgedaan en op eventuele hernieuwde inzichten.

Gedetailleerde informatie over de grondexploitaties is vertrouwelijk beschikbaar.

Tabel 1.1 Resultaten MPG 2019 versus resultaten MPG halfjaar 2019 (Bouwgrond in exploitatie, BIE)

Nr.	Projectnaam	MPG 2019	MPG 1/2 jr 2019	Verschil NCW (- = nadeel)
		NCW 1-1-2019	NCW 1-1-2019	
9	Lammenschansdriehoek	-3.321.650	-3.321.650	0
19	Groenoordhallenterrein	-738.410	-738.410	0
28	Dieperhout (ROC-locatie)	-112.951	-112.951	0
45	Stationsgebied Rijnsburgerblok K1 t/m K5	-4.899.016	-4.898.122	894
73	Aalmarkt	-20.862.465	-20.808.896	53.568
77	Nieuweroord	895.732	895.732	0
	Oude Rijnlocatie	-332.957	-332.957	0
	Bouwgronden in Exploitatie (BIE)	**-29.371.717**	**-29.317.255**	**54.462**

Er is weinig aanleiding gezien de ontwikkelingen in het eerste half jaar van 2019 om de resultaten bij te stellen. Het totaal resultaat van alle BIE's is met € 0,05 miljoen verbeterd t.o.v. het MPG 2019.

Deze (marginale) verandering wordt veroorzaakt bij het project Aalmarkt. Gebleken is dat behalve de projectmatige begeleiding van de ontwikkeling van het Haarlemmerstraatblok, de overige ambtelijke begeleiding beperkt nodig was. Bij de overige projecten bleek de verandering nihil te zijn

Behalve dat de resultaten kunnen wijzigen door nieuwe omstandigheden en inzichten, is het risico- en kansenprofiel van de projecten dynamisch. Daarom worden de risico's en kansen per project meerdere keren per jaar geactualiseerd. Hierdoor kan het risicosaldo wijzigen. Tabel 1.2 vergelijkt de gewogen risicosaldi per project medio 2019 met de risicosaldi zoals opgenomen in het MPG 2019.

Tabel 1.2 Risico's MPG 2019 versus resultaten MPG halfjaar 2019 (BIE)

Nr.	Projectnaam	Gewogen financieel effect projectspecifieke risico's MPG 2019	Gewogen financieel effect projectspeciefieke risico's MPG halfjaar 2019	verschil (- is toename risico + is afname kans)
9	Lammenschansdriehoek	-1.192.500	-1.280.000	-87.500
19	Groenoordhallenterrein	570.632	491.632	-79.000
28	Dieperhout (ROC- locatie)	-10.000	-9.500	500
45	Stationsgebied Rijnsburgerblok K1 t/m K5	1.080.000	967.750	-112.250
73	Aalmarkt	-20.000	-60.000	-40.000
77	Nieuweroord	-70.000	37.000	107.000
	Oude Rijnlocatie	-59.000	-22.500	36.500
	Totaal BIE	**299.132**	**124.382**	**-174.750**

Gemeld kan worden dat over de hele linie het risico/kansen saldo positief blijft maar wel iets lager dan bij het MPG 2019. Over de hele linie stijgen de gecalculeerde risicosaldi bij de grondexploitaties met € 175.000. Deze stijging komt voor rekening van de projecten Stationsgebied, Rijnsburgerblok, Lammenschansdriehoek, Groenoordhallenterrein en Aalmarkt.

Voor de projecten Nieuweroord en Oude Rijnlocatie zijn de risicosaldi afgenomen. Alleen het project Dieperhout laat een nagenoeg ongewijzigd risicosaldo zien.

Binnen het Stationsgebied Rijnburgerblok zijn de risicosaldi voor de blokken 3 en 4 toegenomen vanwege de verwachte tegenvallende sloop- en stijgende bouwkosten. Bij Lammenschansdriehoek is het risico dat de plankosten hoger uitvallen toegenomen. Bij het Groenoordhallenterrein is per saldo sprake van een kans die iets naar beneden is bijgesteld door de neerwaartse bijstelling van de extra hoeveelheid uitgeefbaar terrein van de velden A1 en A2.

Het risicosaldo van de Aalmarkt is toegenomen omdat de kans dat er meeropbrengsten kunnen worden gerealiseerd bij tijdig verhuurde winkelunits is vervallen. Deze units hadden voor de zomer 2019 verhuurd moeten zijn. De risico’s op kostentoename zijn verlaagd, maar per saldo is er dus sprake van een lichte toename van het saldo van risico’s en kansen.

Bij het project Nieuweroord is het risicosaldo afgenomen en omgeslagen in een kans door de verwachte hogere grondopbrengsten.

Bij het project Oude Rijnlocatie is het risicosaldo afgenomen door het vervallen van enkele risico’s waaronder die van de vertraging van de vaststelling van het bestemmingsplan.

Tabel 1.3 Beoordeling resultaten MPG halfjaar 2019

Nr.	Prognose afwijkingen bij actualisatie MPG 2019	Verschil saldo NCW	Verschil risco's	Saldo grondexploitatie en risico's	
	Projectnaam				
9	Lammenschansdriehoek	0	-87.500	-87.500	✓
19	Groenoordhallenterrein	0	-79.000	-79.000	✓
28	Dieperhout (ROC-locatie)	0	500	500	✓
45	Stationsgebied - Rijnsburgerblok K1 t/m K5	894	-112.250	-111.356	✓
73	Aalmarkt	53.568	-40.000	13.568	✓
77	Nieuweroord	0	107.000	107.000	✓
	Oude Rijnlocatie	0	36.500	36.500	✓
	SALDO	**54.462**	**-174.750**	**-120.288**	

In het eerste half jaar van 2019 hebben zich geen grote wijzigingen in de grondexploitaties voorgedaan, niet in de resultaten maar ook niet in de risico-inschatting. We kunnen derhalve melden dat alle seinen nog op groen staan.

Voortgang jaarschijf 2019

Tabel 1.4. vergelijkt voor alle grondexploitaties gezamenlijk de bijgestelde raming van kosten en opbrengsten van jaarschijf 2019 met de aanvankelijke raming zoals opgenomen in het MPG 2019.

Tabel 1.4 Bijstelling raming jaarschijf 2019

	Jaarschijf 2019 MPG 2019	Jaarschijf 2019 halfjaar 2019	Verschil
INVESTERINGEN			
VERWERVINGEN	1.950.352	1.898.999	-51.352
SLOOP/SANERING	776.299	190.574	-585.724
GRONDWERK	121.820	121.820	0
BOUWRIJPMAKEN	393.896	243.585	-150.311
WOONRIJPMAKEN	2.130.339	2.117.836	-12.504
CIVIELE CONTSTRUCTIES	488.560	488.560	0
DIVERSEN	527.575	523.951	-3.625
PLANKOSTEN	2.785.647	2.656.719	-128.928
FONDSEN	967.636	967.636	0
TOTAAL	**10.142.124**	**9.209.680**	**-932.444**
OPBRENGSTEN			
WONINGBOUW	4.311.471	4.311.471	0
NIET-WONINGBOUW	535.700	535.700	0
OVERIGE OPBRENGSTEN	9.951.353	2.291.505	-7.659.848
BIJDRAGEN	692.391	692.390	0
TOTAAL	**15.490.915**	**7.831.067**	**-7.659.848**
RENTE	255.385	314.718	59.334

Tabel 1.4 laat zien dat er naar verwachting dit jaar ruim € 0,9 miljoen minder wordt geïnvesteerd dan verwacht bij het MPG 2019. Dit wordt vooral veroorzaakt door vertraging in de uitvoering van het project Stationsgebied Rijnburgerblok K3-4. Meest opvallend is de achterblijvende grondopbrengst van € 7,6 miljoen, eveneens binnen het bovengenoemde project Stationsgebied Rijnsburgerblok K3-4 waar de grondlevering met één jaar is vertraagd. Daarnaast zijn ook de sloop- en saneringskosten, kosten bouwrijp maken en plankosten bij Stationsgebied Rijnsburgerblok K3-4 naar achter verschoven. Bij de Aalmarkt zijn de plankosten zoals eerder vermeld lager dan verwacht en ook de totale raming is hierop aangepast hetgeen leidt tot kleine verbetering van het resultaat met € 0,05 miljoen.

Voor de overige projecten zijn de halfjaar prognoses ten opzichte van de prognoses van het MPG 2019 nagenoeg ongewijzigd en was er derhalve geen aanleiding om de resultaten tussentijds bij te stellen.

4.6 Projectbeheersing

In het kader van de versterking projectbeheersing (zie collegebrief 27 september 2018, Z/18/1300933) wordt in deze paragraaf gerapporteerd over de voortgang van de maatregelen die zijn genomen om beter in control te zijn over de projecten. Eén van de maatregelen is - in navolging van de grondexploitatieprojecten - het toepassen van de systematiek van financiële voortgangsbewaking en controle op grote investeringsprojecten, die geen grondexploitatie kennen.

Net als bij de grondexploitaties worden gesprekken gevoerd om een beeld te krijgen van de (financiële) bewaking en op welke manieren dat beter zou kunnen. Dat kan zowel leiden tot verbeterpunten voor de individuele projecten als tot een generieke verbetersuggestie om voor alle projecten in te voeren.

De afgelopen periode zijn voor tien politiek gevoelige en/of risicovolle projecten van grote (financiële) omvang gesprekken gehouden waarbij de ambtelijk opdrachtgever, ambtelijk opdrachtnemer, projectcontroller, concerncontroller, interne accountant en de planning-/risicoadviseur aanwezig waren. In dit gesprek is de voortgang van het project besproken en zijn eventuele verbeteringen voor rapportages en projectbeheersing aan de orde gebracht. Deze voortgangsgesprekken moeten uiteindelijk bijdragen aan een meer effectieve projectbeheersing in termen van tijd, geld en kwaliteit.

De volgende projecten zijn deze rapportageperiode besproken (peildatum 30 juni 2019):
1. Leidse Ring Noord
2. Centrumroute
3. Parkeergarage Garenmarkt incl. openbare ruimte
4. Combibad de Vliet / IJshal
5. Herhuisvesting ambtenaren
6. Humanities Campus
7. Indoor Sportcentrum
8. Kooiplein
9. LEAD (KPN Monuta locatie)
10. LBSP (Leiden Bio Science Park)

Een toelichting op inhoudelijke punten van de projecten is opgenomen in programma 4, 5 en 6 van deze bestuursrapportage. Daar wordt conform afspraak gerapporteerd over de belangrijkste bijzonderheden / afwijkingen.

Uit de gesprekken kan worden geconcludeerd dat de projectmanagers over het algemeen een goed overzicht hebben van alle facetten van hun project. Zij hebben een beeld van de belangrijkste issues en de risico's die daarmee samenhangen. De risicodossiers die binnen de gebruikelijke risicosystematiek van het projectbureau worden gevuld zijn een goed handvat voor het gesprek. Er wordt ook gewerkt aan verdere verbetering van de rapportagevorm zodat afwijkingen tijdig kunnen worden gerapporteerd.
Uit de gesprekken kwam ook naar voren dat de financiële bewaking verder kan worden gestandaardiseerd en geprofessionaliseerd. Deze is op dit moment in de basis op orde, maar op onderdelen is ruimte voor verbetering. De bewaking van plankosten blijkt om uiteenlopende redenen een lastige opgave. Er is inmiddels een verbeterslag gemaakt in een beter zicht op de gebruikte interne uren, zodat de projectmanager hier meer sturing aan kan geven.

Naar aanleiding van de gevoerde gesprekken is ook geconstateerd dat het systeem van voortgangsrapportages vanuit het project richting Ambtelijke Opdrachtgevers (AOG), Bestuurlijke Opdrachtgevers (BOG) en raad niet altijd logisch oploopt met de reguliere planning en controlcyclus. We bekijken nog op welke wijze dit effectiever en meer gestandaardiseerd kan worden vormgeven.

Een andere maatregel om beter in control te zijn die het afgelopen jaar is ingezet, is het verder professionaliseren van het onderdeel planning en risicomanagement. Zo zijn er drie fte planning en risicoadviseurs in vaste dienst aangenomen. De resultaten daarvan zijn onder andere een beter inzicht in de totale projectenportefeuille en de diverse aspecten daarvan (geografische ligging, aard van het project, afhankelijkheden met andere projecten).

Daarnaast loopt binnen het projectmatig werken een professionaliserings- / opleidingstraject. Hierbij wordt alle projectmanagers en -ondersteuners een traject aangeboden waarin de (werk)wijze waarop projectmatig gewerkt wordt aan Leidse opgaven centraal staat.

4.7 Control en rechtmatigheid

Jaarrekening 2018
In de Eerste Bestuursrapportage 2019 is vrij uitgebreid ingegaan op het verloop van de voorbereiding en de totstandkoming van en de controle op de jaarstukken door de externe accountant. Kortheidshalve verwijzen wij daar naar.

Uiteindelijk heeft de accountant een controleverklaring afgegeven, waarna de raad op 18 juli 2019 de Jaarstukken heeft vastgesteld. Dat was eigenlijk drie dagen te laat – de stukken horen voor 15 juli bij de provincie te liggen – maar de provincie en ook Binnenlandse zaken hebben uit coulance besloten dat aan deze termijnoverschrijding geen gevolgen kleven.

Ondanks de intensieve voorbereidingen is het dus niet gelukt dit traject tijdig af te ronden. Vanaf het jaar 2019 is een andere situatie ontstaan. Deloitte is onze nieuwe accountant, en inmiddels krijgt de samenwerking in de driehoek Deloitte, Servicepunt71 en Gemeente Leiden vorm. Net als in 2018 is voor 2019 een plan gemaakt voor een verbeterde afronding van het jaarrekeningtraject. Dat plan is afgestemd met de Commissie voor de Rekeningen. Het betreft vooral administratieve werkzaamheden voor de onderbouwing van de bedragen die zijn opgenomen in de jaarrekening. De eisen die daaraan gesteld worden, stemmen we zorgvuldig af met de externe accountant.

Over de voortgang van de jaarafsluiting rapporteren we schriftelijk vóór elke vergadering van de Commissie voor de Rekeningen. Zo houdt ook de raad vinger aan de pols op dit traject.

In control
We willen een lerende organisatie zijn, waarbij kritische controles en rapportages noodzakelijk zijn om onze bedrijfsvoeringsprocessen steeds te monitoren en te verbeteren. De interne audit functie rapporteert daar twee keer per jaar over. De externe accountant doet dat eveneens, meer of hoofdlijnen. Onze organisatie is vervolgens structureel bezig met het opvolgen van geformuleerde verbeterpunten in de interne beheersing Gezien de status van de interne en externe controle rapporteren wij hier niet over de voortgang in de opvolging van de eerder op basis hiervan gedane aanbevelingen. Een inhoudelijke rapportage hierover hadden wij hier graag opgenomen. Echter de vertraging van het jaarrekeningtraject brengt met zich mee, dat hierover voor het eerst aan de raad wordt gerapporteerd in de managementletters van de interne accountant en de externe accountant. Die zullen naar verwachting voor het eind van het jaar uitkomen.

Over de voorgenomen speerpunten in de begroting 2019 kan het volgende worden gerapporteerd:
- De accountantscontrole (zie boven).
- Het uitbouwen van het zogenaamde tax control framework (beheersing van belastingprocessen) is nagenoeg afgerond. De goede resultaten op dit punt uit 2018 zullen we in 2019 voortzetten. Wel is ten tijde van het opstellen van deze bestuursrapportage nog een belastingonderzoek over 2013-2017 gaande. Daarbij wordt gekeken naar de juistheid en volledigheid van de aangiften BTW en Loonheffing. De uitkomsten zullen mogelijk ten tijde van bespreking van dit stuk in november 2019 beschikbaar zijn.
- Eind 2017 zijn we samen met Servicepunt71 begonnen extra aandacht te besteden aan het verder verbeteren en automatiseren van het proces van inkoop tot betalen. Medio 2019 is dat systeem ingevoerd. Het gebruik ervan zullen we verder moeten uitbouwen en verbeteren. We verwachten dat het gebruik van deze software bijdraagt aan een sterke verbetering van de beheersing van het inkoopproces.

4.8 Afdoening moties

Commissie Werk en Middelen:

'Financiële stresstest' (M18.0085/46 CU bij RV 18.0085 Programmabegroting 2019-2022) 13/11/2018

Bij het vaststellen van de Programmabegroting 2019-2022 is de motie 18.0085/46 Financiële stresstest aangenomen door de raad. Met deze motie verzocht de raad het college om een financiële stresstest te laten uitvoeren door een externe partij, met de gemeenteraad in gesprek te gaan over de onderzoeksvraag voor de stresstest, de gemeenteraad te informeren over de uitkomst van deze financiële stresstest en hierover in gesprek te gaan.

Nadat de motie was aangenomen, heeft het college een offerte voor een stresstest opgevraagd en die vervolgens met de commissie WM op 21 februari 2019 besproken, in het bijzijn van Deloitte (de externe partij die het onderzoek heeft uitgevoerd). Hierop is het onderzoek op onderdelen aangepast aan de wensen die de commissie heeft geuit.

Vervolgens heeft het college de raad geïnformeerd over het onderzoek met een brief d.d. 5 juni 2019 en daarbij aangegeven wat het college doet met de aanbevelingen die uit het onderzoek voorgekomen zijn. Het onderzoek is door Deloitte aan de commissie voor de Rekeningen van 3 juli 2019 gepresenteerd en daarna besproken.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

'Discussie volgordelijkheid budgettaire keuzes' (M18.0085.51 VVD, bij RV 18.0085 Programmabegroting 2019-2022) 13/11/2018

Het college is met deze motie verzocht om met de commissie WM een discussie te houden over de juiste volgordelijkheid van budgettaire keuzes. Aan de hand van de motie 'Financiële stresstest' heeft Deloitte een onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is door Deloitte aan de commissie voor de Rekeningen van 3 juli 2019 gepresenteerd en daarna besproken, waarbij de wens van de VVD is meegenomen in de discussie.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

'Bescherm bloeiende buurtwinkels' (M16.0005) bij Retailvisie Leidse regio 2025, GL-VVD-D66-PvdD-SP)

In deze motie wordt het college verzocht om de in de Retailvisie benoemde detailhandel structuur te beschouwen als dat deel van de detailhandel in de Leidse regio dat een bovenlokaal karakter heeft. Voor de niet in de detailhandel structuur genoemde winkelstraten transformatie toe te staan maar niet aan te sturen op de gedwongen vermindering van huidige dan wel toekomstige buurtwinkels.

Daarentegen in overleg te gaan met zittende en toekomstige winkeliers, commerciële dienstverleners en zorgprofessionals om de economische en sociale kansen van buurtwinkelgebieden met elkaar te verbinden en optimaal te benutten.

Maatwerk toe te passen bij de uitvoering van het Actieplan Retailvisie Leidse Regio.

Het college stuurt niet aan op gedwongen vermindering van huidige dan wel toekomstige buurtwinkels en kijkt daar waar het nodig is of het mogelijk is, of er mogelijkheden zijn om transformatie toe te staan.

Na het vaststellen van de Retailvisie is per winkelgebied een actiesheet opgesteld via een intensief en interactief proces. Een Expertteam Winkelgebieden, beschikbaar gesteld door Economie 071, heeft samen met ondernemers, vastgoedeigenaren en andere stakeholders uit de winkelgebieden gewerkt aan het opstellen van plannen en strategieën per winkelgebied. Hier is sprake van volledig maatwerk per winkelgebied.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

'Bestrijd energiearmoede' (M18.0127/2 bij RV 18.0127 Beleidsplan Armoedebeleid 2019-2022, D66-PvdA-GL) 14/02/2019

In deze motie wordt het college verzocht om de doelgroep van het armoedebeleid zo snel mogelijk te ondersteunen om zo goed mogelijk om te gaan met energie en de kansen die verduurzaming biedt tot

kostenbesparing te benutten. Het verzoek behelst om dit concreet vorm te geven in de uitvoering van het armoedebeleid en straks in de energietransitie.

Het college heeft in het Uitvoeringsplan voor het nieuwe armoedebeleid beschreven hoe het aandacht vraagt voor de doelgroep binnen het experimentenprogramma "Verduurzaming Kwetsbare Wijken" onder begeleiding van Platform31 en Nyenrode. Daarnaast werd in de bespreking met de commissie W&M van 4 juli 2019 verzocht om het onderwerp nog in te bedden in het gemeente-brede duurzaamheidsprogramma. Dit is nu belegd bij de wijkambassadeurs binnen het initiatief GaGoed. Zij organiseren bijeenkomsten voor bewoners met een laag inkomen en zoeken naar innovatieve concepten om de informatie laagdrempelig en doeltreffend aan te bieden. Daarnaast sluit de gemeente aan bij initiatieven van woningbouwcoöperaties zoals Ons Doel. Zij ontwikkelen in co-creatie met energieleveranciers, producenten en winkeliers van huishoudelijke apparatuur en hun bewoners concepten die inzetten op verbetering van de fysieke schil én op gedragsverandering in het energieverbruik.

Met de wijkambassadeurs en de co-creatie van Ons Doel wordt onderzocht of aansluiting bij de Energiebank Nederland of een soortgelijk initiatief doeltreffend is.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

'Voor ondernemers hef precariobelasting op tijd' (M18.0102/01, PvdA-PS-D66-VVD) 6/12/2018

De raad verzoekt het College om:
- *er naar te streven de precario binnen zes maanden na afloop van het belastingtijdvak, het kalenderjaar, te heffen*
- *de BSGR op te roepen de individuele betalingsregeling ruimhartig toe te passen*
- *in september 2019 aan de raad te rapporteren wanneer de precariobelasting geheven is en of alle belastingplichtigen aangeslagen zijn*

Met datum 31 augustus 2019 zijn alle aanslagen precariobelasting 2018 opgelegd aan de belastingplichtigen. Reden dat de aanslagen later dan 1 juli zijn opgelegd is dat eerst alle bezwaren met betrekking tot de aanslagen precariobelasting 2017 moesten worden afgehandeld. Wanneer een bezwaarschrift over 2017 is toegekend, dan zal de betreffende aanslagregel uit het bestand 2018 verwijderd moeten worden. Mocht dit namelijk niet gebeuren, dan zou over 2018 de aanslagregel weer opgelegd worden, waarna de belastingplichtige over 2018 opnieuw bezwaar moet indienen. Het heeft even geduurd om de bestanden 2017 en 2018 op dit punt op elkaar aan te laten sluiten. Nu dit is ingeregeld, zou voortaan de oplegging van precariobelasting binnen een halfjaar na het belastingjaar kunnen plaatsvinden.

Het college beschouwt de motie hiermee als afgedaan.

Commissie Leefbaarheid en Bereikbaarheid:

'Verbod fietsen op de markt' (M18.0060/17, SP) 12/07/2018

De Raad verzoekt het College:
- *Een verkeersbesluit te nemen teneinde fietsen over het gebied waar de markt in het centrum van Leiden gehouden wordt, ten tijde van opening van de markt op woensdag en zaterdag te verbieden;*
- *Voor de begrotingsbehandeling aan te geven bij de raad of voor het verkeersbesluit extra middelen nodig zijn.*

Het college is voornemens om bij de Catharinabrug en bij de Botermarkt/Gangetje borden op te hangen (dat het niet is toegestaan om te fietsen op de markt. Dit bord is slechts informatief, en heeft geen juridische zeggingskracht. Het op die borden genoemde verbod is daarom ook niet handhaafbaar.

'Leiden Global Goals Gemeente' (M19.0076/25, PvdD-GL) 11/07/2019

De raad verzoekt het college: Leiden aan te melden als Global Goals Gemeente.

De gemeente Leiden heeft zich aangemeld als Global Goals Gemeente (hierna SDG) en deze aansluiting onderstreept het belang van het ingezette beleid. Veel beleid dat is ingezet sluit aan bij een aantal van de SDGs, onder andere op het gebied van duurzaamheid, armoedebestrijding en de energietransitie.

Leiden verkent de kans host city te worden van een United Nations Live Campagne en Festival (2020/2021). Dit is een bottom-up campagne vanuit de stad en festival rondom de SDGs. Het UN Live Festival kan daarmee een vehikel zijn om de verschillende beleidsdoelen van de gemeente rondom de SDGs onder een vlag en op een

herkenbare manier handen en voeten te geven, en met de bevolking te verbinden in een concrete campagne, waarbij de hele stad betrokken wordt. Het UN Live Campagne en Festival draagt zo bij aan het behalen van de door de gemeente gestelde doelen, levert een bijdrage aan de communicatiedoelstellingen, versterkt de infrastructuur in de stad, en maakt van Leiden een koploper op het gebied van duurzame ontwikkeling. Het verbindt gemeentebeleid met acties in de wijken, en maakt Leiden een internationale best practice op dit gebied, aangezien Nederland het eerste land is dat een dergelijke campagne en festival voor UN Live organiseert.

Commissie Stedelijke Ontwikkeling:

'Hergebruik cultuurhistorisch erfgoed' (M11.0034/2, GL) 08/09/2011

Verzoekt het college:
- *Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen in de stad waarbij sloop van bestaande gebouwen aan de orde is altijd de Monumentencommissie te consulteren over de waarde van eventueel cultureel erfgoed;*
- *Altijd een onderzoek naar de mogelijkheden van hergebruik van een gebouw te doen wanneer dit gebouw door de monumentencommissie is voorgedragen voor voorlopige aanwijzing als beschermd gemeentelijk monument.*

Deze motie dateert van inmiddels twee raadsperioden geleden en staat formeel nog open als zgn. 'lange termijn motie'. In een poging de motieboekhouding op te schonen en constaterende dat wat in de motie gevraagd wordt -overwegend de praktijk is, stelt het college voor deze motie nu af te doen. In de Omgevingsvisie 2.0 zal nog een korte passage worden opgenomen over dit beleid.

'Ontwikkelen participatieprotocol bij bouwaanvragen van derden' (M17.0054/10, VVD) 06/07/2017

Verzoekt het college:
- *een protocol te ontwikkelingen waarin helder staat wat de gemeente verwacht van de initiatiefnemer bij het opstellen en uitvoeren van bouwplannen in Leiden met betrekking tot participatie met de omgeving;*
- *Het protocol zo op te stellen dat de initiatiefnemer wordt uitgenodigd zich vrijwillig te committeren bij de bouwaanvraag een participatieplan te leveren;*
- *Na de zomer de raad bij te praten over de stand van zaken met betrekking tot de ontwikkeling van het protocol*

Deze motie is door het college afgedaan via de brief aan de Raad van 16 oktober 2018 over Werkwijze participatie 2018 voor private (bouw)initiatieven (kenmerk Z/18/1311465). Voorgesteld wordt nu motie nu ook formeel als afgedaan te beschouwen.

'Uitgangspunten bouwen in Leiden' (M17.0054/13, CU) 06/07/2017

Verzoekt het College:
- *Voor de begroting een aantal algemene uitgangspunten voor ontwikkelen in Leiden op te stellen, en daarbij in elk geval mee te nemen:*
  1. De gemeente Leiden is van mening dat gezien de dichtbevolkte stedelijke omgeving van Leiden ontwikkelaars verantwoordelijkheid dienen te nemen voor de stedenbouwkundige en verkeerskundige inpasbaarheid van ontwikkelingen;
  2. De gemeente Leiden geeft gezien de kwalitatief hoogstaande stedelijke omgeving van Leiden de voorkeur aan ontwikkelingen van hoge architectonische kwaliteit;
  3. De gemeente Leiden geeft gezien de dichtbevolkte stedelijke omgeving van Leiden ontwikkelaars in overweging dat de voorkeur wordt gegeven aan ontwikkelingen die ook aan de nabije openbare ruimte een bijdrage leveren;
  4. De gemeente Leiden geeft de voorkeur aan ontwikkelingen waarbij de omgeving direct wordt betrokken in de verschillende planfases;
  5. De gemeente Leiden geeft de voorkeur aan ontwikkelingen die bijdragen aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Leiden;

- *Bij die uitgangspunten ontwikkelaars uit te nodigen in de communicatie naar de gemeente bij ontwikkelingen te laten zien welke inspanningen zijn verricht en resultaten zijn behaald om aan deze uitgangspunten tegemoet te komen*

Deze motie is door het college afgedaan via de brief aan de Raad van 16 oktober 2018 over Werkwijze participatie 2018 voor private (bouw)initiatieven (kenmerk Z/18/1311465). Voorgesteld wordt nu motie nu ook formeel als afgedaan te beschouwen.

‘Verhoog leges onttrekkingsvergunning verkamering’ (M17.0079/18, PvdA) 09/11/2017

Verzoekt het college: de *leges voor een onttrekkingsvergunning te verhogen naar 800 euro.*

Deze motie staat formeel nog open, maar is afgedaan via een erratum op het raadsvoorstel over de Legesverordening 2018 in de raadsvergadering van december 2017. Voorgesteld wordt deze motie nu ook formeel af te doen.

4.9 Technische wijzigingen

Programma 1: Bestuur en Dienstverlening

T07 Basisregistratie
Binnen de prestatie "Op orde houden van de basisregistratie" is een budget opgenomen van € 60.903 voor ICT software en licenties. Deze kosten werden gedekt door inkomsten. Aangezien er geen kosten voor ICT software en licentie (meer) gemaakt worden en daarmee eveneens de opbrengsten vervallen kan de begroting hierop aangepast worden. Per saldo betreft het een budgetneutrale mutatie.

Programma 2: Veiligheid

T04 Kapitaallasten gemeenschappelijke meldkamer
De boekwaarde van de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) aan de Rooseveltstraat (€ 3.396.000) en de technische installaties (€ 286.000) stonden tot en met 31-12-2017 op de balans van de gemeente Leiden onder de materiële vaste activa (MVA). Het economische eigendom van deze activa is echter in het verleden overgedragen aan de Regionale Brandweer Hollands Midden. Er is toen een overeenkomst tot dekking van boekverlies gesloten waarin is afgesproken dat de jaarlijkse kapitaallasten worden vergoed door de Regionale Brandweer Hollands Midden. De boekwaarde wordt om die reden budgetneutraal verplaatst naar de financiële vaste activa (leningen verstrekt aan overige verbonden partijen).

Programma 3: Economie en toerisme

Niet van toepassing.

Programma 4: Bereikbaarheid

T25 Herijking baten en lasten parkeerexploitatie
Op basis van de meest actuele cijfers uit de parkeerexploitatie heeft een herijking van de baten en lasten binnen het beleidsterrein parkeren plaatsgevonden. Als gevolg van de opening van de parkeergarage Garenmarkt in 2020 dalen de begrote inkomsten voor jaarschijf 2019 met € 392.761 en de lasten met € 417.721. Betreffende mutaties worden verrekend met de reserve Parkeren zodat de wijziging voor de begroting budgetneutraal is (parkeerexploitatie is een gesloten systeem).

T23 Fietsparkeren stationsgebied
In het kader van het overhevelen van fietsparkeren naar het beleidsterrein 4D Parkeren wordt het meerjarige budget voor 'fietsparkeren stationsgebied' uit het project Stationsgebied (onderdeel van programma 6 Stedelijke Ontwikkeling) overgeheveld naar programma 4 Bereikbaarheid. Het betreft een budgetneutrale mutatie van € 300.000 aan baten (oplopend tot € 1,7 miljoen in 2022) en € 1,0 miljoen aan lasten.

T26 Fietsenstalling Haarlemmerstraat
In december is krediet beschikbaar gesteld voor tijdelijke fietsenstalllingen in de Haarlemmerstraat met als dekking een onttrekking van € 50.000 aan de reserve Bereikbaarheidsprojecten. Dit beslispunt is echter financieel technisch niet volledig verwerkt en wordt nu alsnog budgetneutraal geraamd.

Programma 5: Omgevingskwaliteit

T14 Duurzaamheid
Bij de actualisatie van de Duurzaamheidsopgaven 2019 is een onjuiste berekening gemaakt waardoor een bedrag van € 329.744 teveel aan de reserve duurzame verstedelijking is onttrokken. Dit wordt nu budgetneutraal gecorrigeerd.

T18 Budgetten inzameling en reiniging
Met de invoering van nascheiding van kunststof zijn de inzamelkosten en (subsidie)opbrengsten komen te vervallen. Zowel de baten als lasten worden budgetneutraal met € 209.121 verlaagd.

T21 Handhaving fietsparkeren
Om het fietsparkeren in de binnenstad in goede banen te leiden is vanuit Programma Binnenstad tot en met 2018 een incidenteel budget toegekend aan Handhaving. Vanaf 2019 is dit een structureel bedrag van € 30.452. Team Handhaving zet dit bedrag in om extra personeelscapaciteit bij de toezichthouders van fietsparkeren te realiseren. Het bedrag van € 30.452 wordt nu budgetneutraal overgeheveld van de kostenplaats van 'Fiets Fout is Fiets Weg' naar de kostenplaats van Handhaving.

Programma 6: Stedelijke ontwikkeling

T09 Publiekszaken, Handhaving & Veiligheid: Huisvestingsvergunning
Vanwege het opheffen van deze taak 'huisvestingsvergunning' worden er geen opbrengst meer gerealiseerd. De baten en lasten van € 9.943 worden budgetneutraal uit de begroting gehaald.

T10 Publiekszaken, Handhaving & Veiligheid: projectbudget
Bij de verwerking van Kaderbrief 2019-2022 is een budget van € 65.000 voor project 'Vergunningen, Toezicht & Handhaving' tijdelijk geparkeerd op de stelpost bedrijfsvoering. Betreffend budget wordt nu overgeheveld naar de juiste kostenplaats.

T29 Haagwegterrein noordelijke sportvelden
De raad heeft besloten om de grondexploitatie Haagwegkwartier Noordelijke sportvelden af te sluiten en voor de laatste werkzaamheden voor het woonrijp maken van de buitenruimte is door de raad een krediet beschikbaar gesteld van € 475.000. Dit krediet wordt gedekt door een onttrekking aan de reserve Grondexploitaties. Voorgesteld wordt om deze onttrekking vanuit de reserve Grondexploitaties te doteren aan de reserve Afschrijvingen Investeringen. Conform de BBV moeten de werkzaamheden voor woonrijpmaken van de buitenruimte geactiveerd worden.

Programma 7: Jeugd en Onderwijs

T01 Onderwijsachterstandenbeleid
Het beschikbare budget voor onderwijsachterstandenbeleid 2019 is inmiddels toegekend aan de betreffende partners. Dit leidt binnen het totaal beschikbare budget tot een herschikking van de ramingen voor 2019 (in totaal een budgetneutrale verschuiving van € 1,7 miljoen).

T30 Onderhoudsvoorziening Brede School Het Gebouw
In verband met de per 2019 doorgevoerde wijziging in het beheer van de Brede School Het Gebouw wordt het huurdersonderhoud overgedragen van de Vereniging van Gebruiker naar de gemeente. De hiervoor in de betreffende onderhoudsvoorziening opgebouwde middelen (een bedrag van € 380.590) worden eveneens overgedragen.

Programma 8: Cultuur, sport en recreatie

T11 Ondersteuning administratieve taken beheer en onderhoud sport
Om het groot onderhoud te realiseren is ook administratieve ondersteuning nodig. In de dotatie van de voorziening is rekening gehouden met deze kosten. Door invulling van deze taken in vaste formatie wordt middels deze wijziging de dekking van € 3.813 overgeheveld naar de afdeling waar ook de personeelskosten tot uitdrukking komen.

T15 Budgetten cultuur
De budgetten binnen cultuur zijn herijkt en budgetneutraal verdeeld over andere kostenplaatsen om de rapportageoverzichten en managementinformatie te verbeteren.

T17 Decentralisatie uitkering '*cultuur om de hoek*'
Er is door het ministerie van OCW een bedrag van € 230.000 toegekend voor de proeftuin cultuur om de hoek. Dit bedrag wordt nu ook in de exploitatie geraamd.

Programma 9: Maatschappelijke ontwikkeling

T13 Licht verstandelijk beperkten (LVB)
Leiden koopt in voor de Leidse regio. In totaal gaat het om een bedrag van € 170.000 voor 2019, waarvan € 102.000 voor Leiden. Het Leids aandeel was al begroot. De lasten en baten voor de regio worden nu verhoogd met € 68.000.

Programma 10: Werk en inkomen

T03 Bijstand BUIG
Onderstaande toelichting is opgenomen in de Eerste Bestuursrapportage 2019: "*In april heeft het ministerie van SZW het voorlopige BUIG-budget 2019 neerwaarts bijgesteld. Het budget wordt structureel verlaagd met € 1,7 miljoen. Eind september zal SZW het definitieve BUIG-budget 2019 vaststellen. Het beschikbare uitgavenbudget voor de bijstand bestaat uit het rijksbudget plus een gemeentelijke bijdrage. Op basis van de uitgaven t/m april wordt een incidenteel voordeel van € 2,7 miljoen op de bijstandsuitgaven verwacht in 2019. Per saldo ontstaat een incidenteel voordeel van € 1,0 miljoen in 2019. Het uitgavenbudget vanaf 2020 wordt verlaagd met € 1,7*

miljoen." Betreffende aanmelding is echter administratief niet juist verwerkt. Dit wordt nu budgetneutraal gecorrigeerd, zodat de begroting overeenkomt met deze toelichting.

T08 Projectleider Klijnsma-middelen (kindgericht armoedebeleid)
Het budget van € 40.000 wordt budgetneutraal verplaatst naar de kostenplaats waar de lasten zijn geboekt.

T12 ICT-kosten PMO
Per 1-1-2020 worden ICT-budgetten (hardware, software, onderhoud, ed) overgeheveld naar Servicepunt71. De ICT-budgetten van PMO worden nu gecentraliseerd op één kostenplaats zodat de overheveling vanuit PMO naar Servicepunt71 eenvoudig kan plaatsvinden. Het betreft een budgetneutrale verschuiving van € 137.412 in in 2019, oplopend naar structureel € 162.839 vanaf 2021.

T22 Aanpassing WEB-budget (volwasseneneducatie)
In de begroting voor 2019 was een rijksbijdrage begroot van € 1.472.000. De werkelijke rijksbijdrage 2019 bedraagt € 1.410.857. De lasten en baten worden daarom budgetneutraal verlaagd met € 61.143.

Programma 11: Algemene dekkingsmiddelen

T19 Reserve Afschrijvingen Investeringen
Als gevolg van de administratieve verwerking van in 2018 afgesloten kredieten heeft een dotatie van € 4.920 plaatsgevonden aan de reserve Afschrijving Investeringen. Dit bedrag is budgetneutraal op de stelpost kapitaallasten gecorrigeerd.

T32 Wijzigen omslagrente
In 2018 heeft de commissie BBV de 'stellige uitspraak' gedaan dat gemeenten hun doorbelasting van de rentekosten aan de verschillende taakvelden (de 'omslagrente') moeten aanpassen als de aan de taakvelden door te belasten rentelasten meer dan 25% afwijken van de gerealiseerde rente. Het percentage van de omslagrente moet voor 2019 worden verlaagd van 1% naar 0,75% om aan de regels van het BBV te voldoen.

T33 Correctie algemene uitkering
De taakmutaties afkomstig uit de meicirculaire 2019 zijn verwerkt in de begroting 2020. Een lastenbudget is per abuis structureel geraamd op de prestatie Algemene uitkering, maar had op het beleidsterrein Preventie structureel moeten worden geraamd. Dit wordt nu budgetneutraal gecorrigeerd. Het betreft een bedrag van € 118.000 in 2020, oplopend naar € 124.000 vanaf 2024. De middelen zijn bestemd om de Wet Verplichte GGZ, die per 1-1-2020 in werking treedt, te kunnen uitvoeren.

Programma 12: Overhead, Vpb en onvoorzien

T31 Externe inhuur plankostenteams
In 2019 is de systematiek van de kostenverdeling voor plankostenteams aangepast. Daarbij is de begroting voor externe inhuur inclusief de dekking (doorbelasting naar projecten) gebaseerd op de capaciteitsplanningen voor dit jaar. Afgesproken is om eventuele wijzigingen op de begrote inhuur 2019 in de bestuursrapportage, als budgetneutrale wijziging, op te nemen.

Hoofdstuk 5

5 Colofon

Gemeente Leiden
September 2019

www.leiden.nl/gemeente

Foto omslag: Buro JP